

Tallinna Ülikool

Balti filmi, meedia ja kunstide instituut

Hendrik Tali

**Noormeeste ootused vabatahtliku organisatsiooni kommunikatsioonile Noored
Kotkad näitel**

Bakalaureusetöö

Juhendaja: *Kristel Abel, MA*

Tallinn 2023

AUTORIDEKLARATSIOON JA LIHTLITSENTS

Mina _____ Hendrik Tali _____
(*autori nimi*)

1. olen koostanud bakalaureusetöö/magistritöö iseseisvalt. Teiste autorite uurimistööd, olulised seisukohad kirjandusest ja mujalt pärinevad andmed on viidatud.

2. annan Tallinna Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) enda loodud teose

_____ Noormeeste ootused vabatahtliku organisatsiooni
kommunikatsioonile Noored Kotkad
näitel _____,
(*lõputöö pealkiri*)

mille juhendaja on _____ Kristel Abel _____,
(*juhendaja nimi*)

2.1. reprodutseerimiseks säilitamise ja elektroonilise avaldamise eesmärgil Tallinna Ülikooli Akadeemilise Raamatukogu repositooriumis alates lõputöö positiivsele tulemusele hindamisest kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni;

2.2. üldsusele kättesaadavaks tegemiseks Tallinna Ülikooli Akadeemilise Raamatukogu repositooriumis alates lõputöö positiivsele tulemusele hindamisest kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.

3. olen teadlik, et punktis 2 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.

4. kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei rikuta teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitset reguleerivatest õigusaktidest tulenevaid õigusi.

Töö autor: Hendrik Tali
(*digitaalne*) allkiri, kuupäev

Töö on kaitsmisele lubatud.

Juhendaja: (*ees- ja perekonnanimi, teaduslik kraad*)

Kristel Abel, MA
(*digitaalne*) allkiri, kuupäev

Kaitsmine toimub Tallinna Ülikooli Balti filmi, meedia ja kunstide instituudi bakalaureusetööde/magistritööde kaitsmiskomisjoni avalikul koosolekul.

RESÜMEE

Tallinna Ülikool	Balti filmi, meedia ja kunstide instituut
Autor Hendrik Tali	
Pealkiri Noormeeste ootused vabatahtliku organisatsiooni kommunikatsioonile Noored Kotkad näitel	
Õppekava Reklaam ja suhtekorraldus	Tase Bakalaureus
Kuu ja aasta Mai 2023	Lehekülgede arv 58
Kokkuvõte <p>Käesoleva bakalaureusetöö eesmärk oli leida erinevaid motiveerivaid tegureid, millega on võimalik noori kutsuda ühinema Noored Kotkad organisatsiooniga. Teema uurimiseks püstitasin kolm uurimisküsimust: 1) kui teadlikud on noormehed noorkotkastes osalemise võimalustest, 2) mida näevad noormehed organisatsiooniga ühinemise puhul suurimaks takistuseks, 3) milliste kommunikatsiooni sõnumitega on võimalik noormehi motiveerida vabatahtlikult noorkotkastega ühinema? Uuringu valimisse kuulusid seitse noormeest, kes olid vanuses 12-13.</p> <p>Uuringu tulemustest selgus, et noormehed ei ole teadlikud noorkotkastega liitumise võimalustest. Ühtlasi ei ole nad teadlikud noorkotkaste tegevusest, kui nende perekonnas ei ole kaitsejõududega seotud isikuid. Vastajate puhul tasub välja tuua, et suurimaks takistuseks seni liitumisel on olnud teadmatus osalemise võimaluste kohta ning organisatsiooni tegevuste kohta.</p> <p>Tööst võib järeldada, et noorte teadlikkus noorkotkastest on nõrk seetõttu, et organisatsioon ei ole õigete kanalite ning viisidega noori üles leidnud. Seda saaks parandada valides õiged sotsiaalmeediakanalid ja edastatavad sõnumid. Noorte suurimaks motivaatoriks organisatsioonidega liitumisel on sõprussuhete arendamine ning uute suhete leidmine. Huvipakkuvate temade hulka kuuluvad enamjaolt militaarvaldkonna ja ellujäämise teemad.</p>	

Lisaks sellele on noortele organisatsiooniga liitumisel oluline leida praktilisi väärtuseid, mille kaudu nad enda isiklikku arengusse panustada saaksid.

Märksõnad

Noored Kotkad, kaitseliit, motivatsioon, kommunikatsioon, vabatahtlike värbamine

Säilitamise koht

Tallinna Ülikool, Balti filmi, meedia ja kunstide instituut

ABSTRACT

University Tallinn University	School Baltic Film, Media and Arts School
Author Hendrik Tali	
Heading Young men's expectations for the communication of the voluntary organization as an example of Noored Kotkad	
Curriculum Marketing and Public Relations	Level Bachelor
Month and Year May 2023	Page count 58
<p>Abstract</p> <p>The aim of this bachelor thesis was to find various motivating factors that can be used to invite young people to join the Noored Kotkad organization. To investigate the topic, I posed three research questions: 1) how aware are young men of the opportunities to participate in Noored Kotkad, 2) what do young men see as the biggest obstacle in joining the organization, 3) what communication messages can be used to motivate young men to voluntarily join Noored Kotkad? The sample of the study included seven young boys aged 12-13.</p> <p>The results of the survey revealed that young men are not aware of the possibilities of joining the Noored Kotkad. At the same time, they are not aware of the activities of the Noored Kotkad if there are no persons connected to the defense forces in their family. In the case of the respondents, it is worth pointing out that the biggest obstacle to joining so far has been ignorance about the possibilities of participation and about the activities of the organization.</p> <p>It can be concluded from the work that young people's awareness of Noored Kotkad is weak because the organization has not found young people with the right channels. This could be improved by choosing the right social media channels and messages that are being conveyed. The biggest motivator for young people when joining organizations is developing friendships and finding new relationships. Topics of interest mostly include military and survival topics.</p>	

In addition, it is important for young people to find practical values with which to improve themselves when joining an organization.

Keywords

Noored Kotkad, KaitseLiit, motivation, youth communication, voluntary recruitment

Place of Preservation

Tallinn University, Baltic Film, Media and Arts School

SISUKORD

AUTORIDEKLARATSIOON JA LIHTLITSENTS	2
RESÜMEE	3
ABSTRACT	5
SISSEJUHATUS.....	9
1. TÖÖ TEOREETILINE RAAMISTIK	11
1.1 Sotsiaalse identiteedi teooria ja Z-generatsioon.....	11
1.1.1 Sotsiaalse identiteedi teooria.....	11
1.1.2 Z-generatsiooni ehk uuritavate noorte identiteet.....	12
1.3 Vabatahtliku organisatsiooniga ühinemise motivatsioon.....	14
1.4 Kaitsetahe ja selle edendamise tööriistad.....	17
1.4.1 Kaitsetahe	17
1.4.2 Ajateenistus	18
1.4.3 Klassiga ajateenistusse	19
1.4.4 Kaitseliit organisatsioonina	20
1.4.5 Noored kotkad organisatsioonina.....	21
1.4.6 Isamaalise hariduse programm.....	22
2. METOODIKA.....	23
2.1 Uurimiseesmärk, -probleem ja -küsimused.....	23
2.2 Andmekogumismeetod ja andmeanalüüs	24
2.3 Valimi kirjeldus.....	25
3. UURINGU TULEMUSED	28
3.1 Hobid ja vaba aja veetmise võimalused	28
3.2 Infoallikad	29
3.3 Oluline ühiskondlik teema ja vabatahtlike töö	31
3.4 Teadlikkus Noored Kotkad organisatsioonist	32

3.5 Liitumismõtted ja senised takistused	33
3.6 Motiveerivad asjaolud	34
3.7 Teadlikkus ajateenistusest ja seos noorkotkastega.....	36
4. ANALÜÜS.....	38
4.1 Uurimistulemuste koondamine ja analüüs	38
4.1.3 Oluline ühiskondlik teema ja vabatahtlike töö.....	39
4.1.4 Teadlikkus Noored Kotkad organisatsioonist	40
4.1.5 Liitumismõtted ja senised takistused	40
4.1.6 Motiveerivad asjaolud	41
4.1.7 Teadlikkus ajateenistusest ja seos noorkotkastega.....	42
4.2 Uurimisküsimustele vastamine	42
4.3 Uuringust tulenevad ettepanekud	44
KOKKUVÕTE.....	46
KASUTATUD ALLIKAD.....	48
LISA A. Intervjuu küsitlusplaan	52
LISA B. Kodeerimistabel.....	54
LISA C. Nõusoleku ankeet	55
LISA D. Pöördumine vanema poole	57

SISSEJUHATUS

Ukraina sõja tõttu 2022. aastal tõusis Kaitseliiduga liituda soovijate arv Eestis kiiresti. Võrreldes nädalaga on Kaitseliidu liikmete arv suurenenud 20%. Sarnast huvi tekitas Eesti ühiskonnas ka 2014. aastal Gruusia sõda ja Krimmi annekteerimine ning enne seda Pronksiöö. (Einmaa, 2022) Meeste ja naiste liitumisest Kaitseliiduga räägiti mitmes artiklis ning populariseerimine oli agar, kuid minu silmis jäi puudulikuks kommunikatsioon nooremale sihtgrupile, kelle huviks võiks olla kaks all-organisatsiooni: Noored Kotkad ja Kodutütred.

Olles ise noorkotkaste organisatsiooni liige 2009. aastal, läbinud ajateenistuse 2019. aastal ning osalenud vabatahtlikult kaitseväge õppusel Wisent 1 ja 2 (2021. ja 2022. aastal), siis olen veendunud, et isamaalise hariduse puhul on kõige olulisem suunata noori üha enam globaliseerivas maailmas mõtlema väikse riigi rahvuse ja selle tuleviku peale. Üks olulisemaid tõukeid teemavalikule andis Tiina Tambaumi uuring (2016), millest tuli välja, et Eesti elanike kodanikuaktiivsus vabatahtlikes organisatsioonides on vaid 27%. Leian, et väikeses riigis on kodanikuaktiivsus üks olulisemaid aspekte, sest riik ei jõua igasse Eestimaa nurka. Noorte kaitsetahe on oluline, kuna nemad on inimesed, kes riiki tulevikus kaitsma hakkavad. Seega on lõputöö välja tuua noorte arvamuse ja mõtted selle osas, millist kommunikatsiooni ootavad nemad, et osaleda isamaalise vabatahtliku organisatsiooni Noored Kotkad koosseisus.

Siinkohal toon välja ka töö uurimisküsimused:

- Kui teadlikud on noormehed noorkotkastes osalemise võimalustest?
- Mida näevad noormehed organisatsiooniga ühinemise puhul suurimaks takistusena?
- Milliste kommunikatsiooni sõnumitega on võimalik noormehi motiveerida vabatahtlikult noorkotkastega ühinema?

Bakalaureusetööl on praktiline väärtus edendada kaitseliidu kommunikatsiooni tegevust noorte suunal, edendades sellega Eesti Vabariigi kaitsetahet ning -võimet. Statistikaameti andmetel on Eestis vanuses 5-19 noormehi 110 134 (Statistikaamet, 2022). Nende puhul on ka kõige olulisem kommunikatsiooni suunata, kuna nemad on tulevikus need, kes asuvad

kohustuslikus korras ajateenistusse ning kellele riigi julgeolek toetub järgnevad 50 aastat. Noorkotkastesse on oodatud poisid vanuses 7-18 (Noored kotkad, 2022). Selle info baasil koostas töö jaoks ka valimi, kelle moodustavad 7 Eestis elavat noormeest. Andmekogumismeetod töös on süvaintervjuud nimetatud valimisse sobivate inimestega. Andmeanalüüsi meetodiks kasutan temaatilist kodeerimist.

Töö on jaotatud neljaks osaks. Esimeses osas toon välja Z-generatsiooni eripärad ja käitumisharjumused ning keskendun neid motiveerivatele tegevustele. Oma teoreetiliseks baasiks olen võtnud sotsiaalse identiteedi teooria, mille kohaselt inimene alateadlikult või teadlikult mõtleb end mõne grupi liikmeks (Tajfel, 1978). Lisaks sellele keskendun ajateenistuse, Kaitseliidu ja noorkotkaste olemusele ning isamaalisele haridusele ja kaitsetahtele. Metoodika osas kirjeldan uurimuse probleemi, eesmärgi ja uurimisküsimusi ning annan ülevaate andmekogumismeetodist- ja analüüsist ning valimist. Empiirilises osas toon välja töö tulemused ning viimaseks analüüsin leitud tulemusi ja teen ettepanekud paremaks kommunikatsiooniks.

1. TÖÖ TEOREETILINE RAAMISTIK

Teoreetilise osa esimeses peatükis toon välja sotsiaalse identiteedi teooria põhialused ning kuidas see on seotud uurimisküsimustega. Osutan Z-generatsiooni eripäradele, nende käitumisharjumustele ning kirjeldan, millised inimesed nad ühiskonnas olla soovivad. Lisaks sellele tõstan esile erinevaid motiveerivaid tegureid vabatahtlike organisatsiooniga ühinemiseks. Lõpetuseks kirjeldan Kaitseliidu ja Noorte Kotkaste organisatsioonide olemust.

1.1 Sotsiaalse identiteedi teooria ja Z-generatsioon

Sotsiaalse identiteedi teooria eeldab, et kõik inimesed kuuluvad kindlasse gruppi ning samastavad end inimestega, kes on nendega samas grupis (Tajfel, 1978). Z-generatsiooni puhul on oluline osa sotsiaalmeedia kiirel levikul, mis annab neile sotsiaalse pinget kujuneda alati mõne ühiskondliku teema puhul kas poolt- või vastumeelseks, seega annab Tajfeli teooria tugeva põhja kommunikatsiooni sõnumite edastamiseks noortele (Csobanka, 2016).

1.1.1 Sotsiaalse identiteedi teooria

Henri Tajfel lõi eelmise sajandi keskel teooria sotsiaalse identiteedi (SIT) kohta, mille kohaselt on kõik inimesed motiveeritud saavutama ja hoidma enda kohta positiivset mainet (Tajfel, 1978). Tajfeli uurimuse järgi koosneb inimese arvamus enda kohta nii personaalsest kui ka sotsiaalsest identiteedist (Tajfel, 1978). Isiklik identiteet hõlmab endas inimese individuaalseid jooni, saavutusi ja omadusi (Tajfel, 1978). Samal ajal läheb sotsiaalse identiteedi alla mõnda gruppi kuulumine, mida peetakse osana minast: näiteks liberaalid, vaksineerijad või feministid (Tajfel, 1978).

Tajfeli sõnul tekib inimese sotsiaalne identiteet loomuliku sotsiaalse kategoriseerimise protsessi tulemusel, kus inimesed kategoriseerivad ennast erineval alusel: amet, religioon, poliitiline orientatsioon, kultuuriline kuulumine, majandusklass ja sugu (Tajfel, 1978). See omakorda tekitab inimeste vahel lõhe, kus kuulumistunne ühte gruppi (*ingroup*) tähendab

mitte-kuuluvust teise gruppi (*outgroup*) (Tajfel, 1978). Siinkohal saab näiteks tuua, kui kuulud liberaalse maailmavaate esindajate hulka, siis on sinu jaoks vastuvõetamatu kuuluda konservatiivse maailmavaate esindajate seltskonda. Tajfeli (1978) loodud teooria kohaselt inimesed alateadlikult või teadlikult võrdlevad end teiste gruppidega, mille eesmärgiks on oma grupile positiivse iseärasuse leidmine. Kui võrdlus annab inimesele teadmise, et tema gruppi kuulumine on positiivse väärtusega, siis muutub sotsiaalne identiteet indiviidi arvamusega (Tajfel, 1978).

Sotsiaalse identiteedi teooriaga läheb kohakuti ka Lovelandi (2017) uuring, milles ta leidis, et generatsioon Z puhul on nende üks põhiväärtustest hoolimine teistest gruppidest. Lisaks sellele tuli välja, et noorte jaoks on kindlates organisatsioonides vabatahtlikuks olemine äärmiselt oluline (Loveland, 2017). Generatsioon Z toob välja selle meie-tunde - valides ühte „meie gruppi“, tehakse valik vastanduda teisele grupile.

Minu uurimuse puhul on oluline välja tuua ka STI mõju organisatsiooni sisesele käitumisele. Kui Tajfeli (1978) kohaselt tähistab STI küsimust „kes ma olen,“ siis on organisatsioonil võimalik inimese identiteeti vastavalt oma väärtustele ka suunitleda. Organisatsiooni enda liikmed on väga suur osa organisatsiooni kommunikatsioonist. Hall et al. (1970) defineerib organisatsiooni identiteeti kui protsessi, milles organisatsiooni eesmärgid ja individuaalsed väärtused ühinevad. See annab eeldused, et organisatsioonis ei saa kaasa lüüa inimesed, kes ei põimi organisatsiooni väärtuseid iseenda väärtustega.

1.1.2 Z-generatsiooni ehk uuritavate noorte identiteet

Uuritavad noored jäävad kahe generatsiooni vahele ent omavad minu hinnangul suuremat sidet Z-generatsiooniga. Z-generatsiooniks loetakse inimesi, kes on sündinud 1990ndate aastate lõpust kuni 2010ndate lõpuni (Moscrip, 2019). Generatsiooni puhul on üks märkimisväärseid asjaolusid see, kui palju generatsioon tarbib erinevat infot. Erinevalt vanematest on nemad sündinud ajastusse, kus internet on kõigile kättesaadav ning võimalusi infot omandada on rohkem (Csobanka, 2016). Meedia on väga oluline osa ühiskonnast ja selle kerge kättesaadavuse tõttu on noorte mõjutamine läbi iidolite ja kuulsuste väga lihtne, mis omakorda toob kaasa madala enesehinnangu (Tari, 2011). Tänapäeval on võimalik meedia osaks lugeda: nutitelefone, nutitahvleid, rüperaale ja lauaarvuteid, DVD ja Blu-ray

mängijaid, erinevaid voogedastusplatvorme, mängusüsteeme, kodulehekülgi, sotsiaalmeediat, sellele lisaks veel trükimeediat, raamatuid, kino, televisiooni ja raadiot (Gee, E. et al. 2018). Gee et al. (2018) uuringute tulemusel on selgunud, et lapsed kasutavad meediavahendeid keskmiselt 2 tundi ja 7 minutit päevas. Kogu tarbitav info, loob omakorda ühe terve noore identiteedi (Csobanka, 2016). Ühtlasi on Csobanka (2016) uuringus välja toodud, et Z-generatsiooni üks elutähtsaid vahendeid ja staatuse sümboleid on nutitelefon olemasolu, mida beebibuumerite generatsioonis nii oluliseks ei peeta.

Csobanka (2016) toob välja ka mitu hüüdnime Z-generatsioonile, millest välja toon mõned: „Facebooki generatsioon“; „digitaalsed pärismaalased“; „iGeneratsioon“; „punktkomm generatsioon“. See annab märku, et noored, keda Kaitseliit oma ridadesse soovib värvata, on rohkem aktiivsed ning innustunud digitaalsetest lahendustest.

Seemiller ja Grace (2019) on leidnud, et noorte jaoks on olulisemad teod kui sõnad, samuti on aktiivne ja järjekindel kogemuste jagamine nende jaoks ääretult tähtis. Z-generatsioon usub tugevalt eneseväljendusvabadusse, mistõttu on nende suhtumine ühiskonda palju avatum, ning nad proovivad alati toetada ja abistada inimesi ja gruppe, kellega nad samu väärtusi jagavad (Hoch, 2019). Tähelepanuväärne on siinkohal asjaolu, et generatsioon Z jaoks on tähtsad mitte ainult pere ja sõprade ringis toimuvad traumad ja traagikad, vaid ka kogukondade tragöödiad üle maailma (Loveland, 2017). Mitte ainult ei ole nad tundlikud nende teemade suhtes, vaid nende jaoks on oluline anda enda panus maailma süsteemide parandamisse, seda ka siis, kui tekib personaalne risk ohtu sattuda (Loveland, 2017).

Moscrip (2019) on oma uuringus välja toonud, et selle generatsiooni jaoks on füüsilisse ja otsesesse konflikti sattumine viimane asi, mida nad sooviksid. Pigem üritavad nad otsest konflikti vältida ning see omakorda vähendab nende võimet ja hakkamasaamist rünnakutele vastu hakata (Moscrip, 2019). See-eest tõstab see noorte empaatiavõimet ning annab neile võimaluse paremini aru saada neid ümbritsevast (Moscrip, 2019). Sõjalise organisatsiooni uurimise puhul on oluline ka teada, et Z-generatsiooni noored on inimesed, kelle jaoks ohutus ja rahu on olulised komponendid ühiskonna toimimisele (Moscrip, 2019).

Noorte vaba aja võimalusi on uurinud Tallinna Ülikooli Rahvusvaheliste ja Sotsiaaluuringute instituudi uuringus (2006), kus selgub, et Tallinna noorte jaoks on esimesel kohal kodus veedetav vaba aeg. Sellega suhteliselt võrdne osakaal noori eelistab

vaba aega veeta koos sõpradega (TLÜ RSI, 2006). Vanematele noortele (vanuses 17-26) meeldib enim käia väljas pidutsedemas ning nooremad eelistavad kodus arvutimänge mängida (TLÜ RSI, 2006). Video- ja arvutimängutööstus on ajaga ainult arenenud, mistõttu võib tänapäeval leida veelgi enam noori sellega tegelemas.

1.3 Vabatahtliku organisatsiooniga ühinemise motivatsioon

Vabatahtliku organisatsiooniga ühinemisel on tähtis leida, mis motiveerib inimest tasuta panustama. On see altruistlik lähenemine mõnele ühiskondlikule teemale või hoopis omakasu saamise eesmärgil, igal juhul on vaja mõista baastadmisi, et selle põhjal organiseerida ja mõelda välja erinevaid sõnumeid noortele suunatud kommunikatsioonis.

Motivatsiooni on uurinud mitu erinevat psühholoogi ja teadlast. McClelland (1985) on Ameerika Ühendriikide psühholoog, kes leiab, et motivatsioon on kolme erineva komponendi koosmõju, mis sooliselt ja vanuseliselt inimestel erineb:

- saavutus: inimeste soov ja tahe ennast tõestada;
- kuuluvus: soov kuuluda ja olla armastatud sotsiaalsel tasandil;
- võim: soov kontrollida nii enda kui teiste tööd (McClelland, 1985).

Üks mõjukamaid psühholooge, Abraham Maslow (1954) on leidnud, et inimeste motiveerimise puhul on oluline, et tema baasvajadused oleksid kaetud ning motivatsioon toimib mitmel tasemel. Baasvajadused on Maslow sõnul näiteks toidu, turvatunde, kodu olemasolu. Kui need on olemas, siis liigub inimese motivatsioon omandama vähem tähtsaid osasid, nagu sotsiaalsed vajadused ning eneseteostusvajadus. (Maslow, 1970) Seetõttu on oluline kommunikatsiooni suunamisel arvestada, kellele seda suunatakse. Kui on tegemist absoluutses vaesuses elava inimesega, siis proovides müüa talle ideed vabatahtlikkusse organisatsiooni astumisest oma aega panustama, ei pruugi ta niivõrd aktiivselt tahta sellest osa võtta.

Siinkohal toon välja Hinno ja Masingu (2022) koostatud uuringu Z-põlvkonna töötajate ootustest sisseelamisprotsessile. Nii nagu igas organisatsioonis, on ka Noortes Kotkastes

oluline sisseelamisprotsessi võimalikult sujuvalt ja mõnusalt minek, mis kindlustab noorele, et nad on jõudnud õigesse organisatsiooni. Hinno ja Masing (2022) leidsid, et üheks olulisemaks komponendiks noorele on mentori olemasolu. Mentor on organisatsioonis esimene isik, kes töötajaga esimesel päeval koos on (Hinno & Masing, 2022). Uuringust selgus, et küsimuste küsimisel eelistatakse seda teha just mentorile ning mentor ise peab olema valmis küsimusi vastu võtma meneteelt (Hinno & Masing, 2022). Kui inimene ei tunne, et mentor on pädev või valmis olema mentor, siis võib päev muutuda uue töötaja jaoks kaootiliseks ning kaob selge arusaam oma tööst (Hinno & Masing, 2022). See omakorda viib organisatsiooniga ühinemise motivatsiooni alla (Hinno & Masing, 2022).

Enamasti on vabatahtliku organisatsiooniga liitumise puhul inimene teadlik, et töö, mida ta teeb on tasuta ja seetõttu on finantsressursside saamise võimalus väike. Siit ka küsimus, mis paneb inimesi liituma vabatahtlike organisatsioonidega. Türgi uurijate grupp, eesotsas Taysir et al. (2013) leidsid, et enamasti jagunevad motiveerivad tegurid kaheks. Esiteks on need inimesed, kes tulevad vabatahtlikeks pigem altruistlike vaadetega (Taysir et al., 2013), ehk nende jaoks on teiste inimeste soovid olulisemad, kui nende enda isiklikud huvid. Teiseks leidsid nad, et motiveerivaks teguriks on nii inimeste enesearenemise võimalused kui ka uued tutvused ning võimalused karjääri- ja haridusmaastikul (Taysir et al., 2013).

Kaitseliidu läbiviidud uuringus (2011) selgub, et noored pingutavad kõige enam, kui neile pakkuda midagi vastu. Nende jaoks ei ole peamine altruistlik mõtteviis, vaid sellele lisanduvad:

- sotsiaalne kasu – oodatakse ühiskondlikku staatust, tunnustust, kogemusi ja mingisse kindlasse ühiskonna gruppi kuulumist;
- pragmaatiline kasu – oodatakse enda elulookirjeldusse kogemusi, võimalust õppida uusi oskusi või välismaad külastada;
- psühholoogiline kasu – õppida ennast tundma ning kujundada enda mina-pilti;
- materiaalne kasu – meened, kingitused ja auhinnad (Kaitseliit, 2011).

Samas uuringus on välja toodud, et 83,3% liikmetest soovitaks organisatsiooniga liitumist ka teistele oma sõpradele ning vaid 1,2% omavad seisukohta, et nad ei soovitaks oma sõpradele organisatsiooniga liituda (Kaitseliit, 2011). Olen arvamusel, et nii kõrge protsent

näitab seda, et organisatsioon tegutseb õige asja nimel ning õigesti, kuna noored hindavad ja väärtustavad Noortesse Kotkastesse kuulumist.

Lynn ja Davis (1992) leidsid oma uuringus, et vabatahtlike organisatsioonidega liitumisel on mehed rohkem innustunud liituma, kui see läheb kokku nende huvide ja vajadustega, samal ajal kui naised liitusid pigem altruistlikel põhjustel (Lynn & Davis, 1992). Küsitletute hulgast leiti, et kõige enam on vabatahtlikud innustatud organisatsioonis olema seal, kus nende enda väärtused kattusid organisatsiooni omadega (Lynn & Davis, 1992). Sellele järgnesid rahulolu tehtud töö tulemuse üle ning uute tutvuste ja sõprade leidmine (Lynn & Davis, 1992).

Leisure Industries Research Centre (1996) leidis oma spordiuringus, et ligi 63% inimestest, kes on liitunud vabatahtliku organisatsiooniga, tegi seda oma vajaduste pärast. Sellele järgnesid sõprade ja perekonna vajadused (50%), soov asju paremaks muuta/aidata teisi (43%), soov kohtuda ja tutvuda uute inimestega (24%) ning vajadus osaleda kogukonnas (13%) (Leisure Industries Research Centre, 1996).

Organisatsiooniga ühinemine on üks oluline osa uute liikmete värbamisest ning organisatsiooni töö ei lõppe liikme värbamisega. Edasi peab organisatsioon tegema kõik endast oleneva, et liikmeid ka hoida. Siinkohal tuleb välja tuua olulised murekohad, mille tõttu organisatsioonist lahkutakse. Lynn ja Davis (1992) leidsid oma uuringus, et üheks lahkumise põhjuseks on organisatsiooni organiseerimise oskus (69% vastajatest) ning teiseks toodi välja, et vabatahtlike pingutusi ei ole tunnustata piisavalt (36% vastajatest). Kolmanda põhjusena toodi välja igavus ning huvi kaotus organisatsiooni tegevuse suhtes (Lynn & Davis, 1992).

Kui vaadata kõiki tehtud uuringuid, siis on märkimisväärselt näha, et kõige enam soovitakse organisatsiooniga liituda, sest see läheb kokku inimese huvide ja hobidega. Teisel kohal on altruistlik maailmavaade, mille puhul organisatsiooni liige saab tunda end osana ühiskonnast ja saavutab oma tegevusega tunde, et on kedagi aidanud. Liitumisega samaväärne on säilitada liikmeid – siinkohal on olulisel kohal sisekommunikatsioon. Kuna paljud liituvad organisatsiooniga uute sõprade ja tutvuste pärast, siis on igal vabatahtlikul organisatsioonil kohustus luua mugav atmosfäär, kus kõik on organiseeritud ning toimib.

1.4 Kaitsetahe ja selle edendamise tööriistad

Kaitsetahe ja ajateenistus on käsikäes käivad mõisted, mis on väikese riigi puhul osa riigi julgeolekust. Järgnevalt selgitan kaitsetahte olemust ning sellega seondult ajateenistust. Lisaks sellele toon välja elanikkonnakaitse ühe osa, milleks on riigikaitseõpetus ja sellega seoses isamaalise hariduse programm.

1.4.1 Kaitsetahe

Rootsi Rahvusliku Psühholoogilise Kaitse Nõukogu on seletanud kaitsetahetjärgnevalt: esiteks on ta indiviidi omadus ning teisalt on ta inimese vaimne seisund, mis mõõdab toetust riigikaitsele (Bailes et al. 2009). Selleks saab nimetada indiviidi meeleseisundit rahuajal, erinevalt võitlustahtest, mis on grupi, kogukonna või ühiskonnaga seotud nähtus ning esindab suhtumist või võimet seista vastu vägivallaähvardustele (Bailes et al. 2009).

Kaitsetahte kasutamine on omasem riikidele, mille riigikaitse on üles ehitatud reservarmee põhimõttele, kaasates suuremat hulka elanikkonnast (Truusa, 2022). Kui võitlustahe ühiskonna tasandil tähendab pigem ühiskonna poolehoidu ja toetust professionaalse sõjaväe tegevusele sõjalises konfliktis, siis kaitsetahte kontseptsioon rõhutab lisaks toetusele ka ühiskonnaliikmete valmisolekut ja kohustust aktiivselt osaleda ja panustada riigikaitse (Truusa, 2022). Lühidalt öeldes, kaitsetahe eeldab igalt kodanikult teadmist, et tema on osa riiklikust julgeolekust.

Ukraina sõja puhul on näha märgatavalt nii 2014. aastal kui ka 2022. aastal, kuidas vastane hävitab tsiviilinfrastruktuuri, mis on ka õigusliku omandina tsiviilisikute käes (Wither, 2020). Seetõttu on oluline harida mitte ainult kaitsevälasi sõjaolukorras käituma, vaid väikese riigina valmistada ette ka tsiviliste vastase rünnakuks terroriaktide või sõjalise konflikti korral (Wither, 2020). Kaitsetahe on üks olulisemaid komponente väikeriigi julgeoleku jaoks (Wither, 2020).

Eestis tellib igal aastal Kaitseministeerium Eesti Uuringukeskuselt kaitsetahte uuringu, mis lisaks kaitsetahtele uurib ka üldist turvatunnet Eestis elades 2022. aastal läbiviidud uuringus

selgus, et relvastatud vastupanu osutamist rünnaku puhul pidas kindlasti või pigem vajalikuks 81% Eesti elanikkonnast (Eesti Uuringukeskus OÜ, 2022). Ise oleks oma võimete ja oskuste kohaselt valmis kaitsetegevuses kindlasti või pigem osalema 2/3 elanikkonnast, mis on võrreldes eelmise aastaga kasvanud (Eesti Uuringukeskus OÜ, 2022). Selle järgi oleme Eestis ehitanud üles väga heal tasemel kaitsetahte, kus suurem osa tunneb end kaasatuna riigikaitstes ja julgeolekus.

Eesti Vabariigi põhiseaduses on kirjas, et sõja ajal on kohustatud riigikaitsest osa võtma kõik Eesti kodanikud (Eesti Vabariigi Põhiseadus, 1992). See tähendab, et kaitsetahte kõrge protsent rahva seas peab olema väikeriigi puhul kõrge. Sellisel juhul ei teki riigis sõja ajal olukorda, kus mitte keegi riiki kaitsta ei soovi. Oluline on ka välja tuua, et Eestis on demokraatlik vabariik, kus kõrgeim võimukandja on rahvas, seega oleme ise valinud riigikaitse parimaks võimaluseks rahva kaitsetahte ning valmisoleku riiki kaitsta (Eesti Vabariigi Põhiseadus, 1992).

1.4.2 Ajateenistus

Kaitsetahte edendamisel on oluline osa kohustuslikul kaitseväeteenistusel. Eestis kehtib kohustuslik ajateenistus, mis on muuhulgas ka sellistes riikides nagu Soome, Iisrael ja Šveits. Nagu juba väljatoodud, siis väikese riigi puhul on julgeoleku tagamine oma rahva valmisoleku näol oluline ning selle mõõdikuks on kaitsetahte. Mina olen teenistuse läbinud Vahipataljonis ning hiljem küberväejuhatuse strateegilise kommunikatsiooni keskuses. Kuulun nende hulka, kelle jaoks tundus ajateenistus esialgu ajaraisk, kuid olles selle läbinud, mõistsin selle olulisust ning vajadust mitte ainult riigikaitstes, vaid ka meheks kasvamise osas. Kaitseväeteenistuse seaduse (2012) järgi on kaitseväekohustuslased näiteks:

- 1) kutsealune;
- 2) 18-60-aastane meessoost isik;
- 3) kaitseväekohustuse üle võtnud 18-aastane isik.

Kaitseressursside ameti (KRA) iga-aastase aruande (2021) järgi on kaitseväekohustuslasi Eestis 272 498 inimest, mis on olnud ka kasvutrendis viimaste uuringute järgi. Nendest

kutsealuseid 80%, ühtlasi on see protsent ainult suurenenud, kuna üha enam on kaitseväekohustuslasi just vanuses 19 (KRA, 2021). See annab teadmise, et noorte kaasamine riigikaitseesse on oluline, kuna põhiline osa riigikaitsest toetub just nooremale elanikkonnale.

Ajateenistuse kohta on oluline välja tuua ka Turu uuringute AS (2016) läbiviidud uuringu, kus selgub, et üle 90% inimestest peab ajateenistust kindlasti või pigem vajalikuks. Kutsealustest peab seda vajalikuks 70% ning reservi arvatutest 67% küsitletutest (Turu uuringute AS, 2016). Noored Kotkad on ajateenistusse ettevalmistav organisatsioon, millest kirjutan lähemalt hilisemas peatükis, seetõttu toon välja, et vaid 27% kutsealustest läheksid ajateenistusse hea meelega (Turu uuringute AS, 2016). Kui enne teenistuse läbimist on inimeste valmisolek oma kohust täita 33%, siis pärast teenistuses käimist on see 41%, mis annab selgelt märku, et pärast teenistuse läbimist on inimesed vastuvõtlikumad ja mõistvamad riigikaitse osas, mis omakorda tõstab kaitsetahet. Minu uuringu puhul on see märgiline, kuna Noored Kotkad töötab sama eesmärgi nimel – tõsta inimeste vastuvõtlikust ja arusaamist riigikaitsest tervikuna läbi nooremale sihtrühmale suunatud tegevuste.

1.4.3 Klassiga ajateenistusse

Klassiga ajateenistusse on aastatega üha enam populaarseks muutunud. 2021. aastal asus klassiga ajateenistusse 28 klassi, mis on ka seni kõrgeim arv klassiga ajateenistusse astujaid (KRA, 2021). Üks kontseptsioon, millega noori ajateenistusse meelitatakse on klassiga tervisekontrolli, mille raames testitakse, kuidas gümnaasiumi lõpuklasside kutsealuste tervisekontrolli kutsumine käib ning mis on selle mõju koolidele või ajateenistusse asumisel (KRA, 2021). Pealtnägija tegi aastase loo ühest klassist, kes astus Kaitsevärke ning uuris nende muljeid (ERR, 2023). Noored olid projekti alguses ajateenistuse osas skeptilised, kuid mõistsid pärast teenistust selle olulisust (ERR, 2023). Ukraina sõja tõttu tehti poistega taas intervjuud ning see pani nad rääkima oma tunnetest sõja kohta ning oli mõista, et nad on valmis oma riiki igal hetkel kaitsma (ERR, 2023). Ühtlasi toodi Pealtnägija loos välja, kuidas sõpradega koos ajateenistusse minek motiveerib neid teenistuskohustust jälgima – see on oluline motivatsiooniallikas nii ajateenistusse kui ka noorkotkastesse värbamisel.

Klassiga ajateenistuse puhul saab tulla esimeses peatükis räägitud teooria juurde, mille kohaselt iga inimene alateadlikult või teadlikult kuulub mingisse gruppi. Praegusel juhul näeme, et noored eelistavad minna ajateenistusse sõpradega, kategoriseerides end ühisesse gruppi Pealtnägija loos (ERR, 2023) on näha, kuidas noored jaotab gruppi ajateenistuse läbimine. Saades kokku mõne uue meessoost isikuga ning olles mõlemad kaitseväes käinud, tekib ühine joon ning kategoriseeritakse end ühisesse gruppi.

1.4.4 Kaitseliit organisatsioonina

Kaitseliit on kaitseministeeriumi valitsemisalas tegutsev vabatahtlik, sõjaväeliselt korraldatud, relvi valdav ja sõjaväeliste harjutustega tegelev riigikaitseorganisatsioon, mis täidab temale kaitseliidu seadusega ja selle alusel pandud ülesandeid (Kaitseliit, 2022). Kaitseliit on avalik-õiguslik juriidiline isik, mille eesmärk on suurendada vabale tahtele ja omaalgatusele toetudes rahva valmisolekut kaitsta Eesti iseseisvust ja põhiseaduslikku korda (Kaitseliit, 2022). Kõikide Kaitseliidu allüksuste arvestusena kuulub Kaitseliitu üle 28 000 liikme. (Kaitseliit, 2022)

Kaitseliidu missioon on tagada ühiskonna kaitsevõime Kaitseliidu ülesannete spektri täitmisega: panustada liikmete vaba aega, kaitsetahtesse ja nende sõjalisse ja tsiviilkompetentsi, et säiliks Eesti iseseisvus ning suureneks inimeste turvatunne ja heaolu (Kaitseliit, 2022). Kaitseliit panustab riigi julgeolekusse ja turvalisusse nii taktikalisel, operatiiv- kui strateegilisel tasandil ning teda kasutatakse Eesti Vabariigi rahu- ja sõjaaja eesmärkide saavutamiseks koostöös siseriiklike- ja rahvusvaheliste koostööpartneritega (Kaitseliit, 2022).

Oluline on välja tuua ka organisatsiooni väärtused, mis on järgnevad:

- missiooniteadlikkus;
- usaldus;
- avatus;
- kogukondlikkus;
- jätkusuutlikus (Kaitseliit, 2022).

1.4.5 Noored kotkad organisatsioonina

Kaitseliidu sünni puhul mängis rolli sõjaline olukord Eestis eelmise sajandi esimesel kümnendil, samal ajal kui noorte kotkaste puhul oli mure kodukaitsjate järelkasvu osas (Kaitseliit, 2022). Nii kujunesidki Kaitseliidu ja Naiskodukaitsse kõrvale 1930ndate teisel poolel Noored Kotkad ja Kodutütred (Kaitseliit, 2022). Harilikule kaitseliidu väljaõppele lisandus noorsookasvatustöö, mis tegi oma tulevaste liikmete värbamise lihtsamaks (Kaitseliit, 2022).

Noored kotkad loodi 1930. aastal ning on Kaitseliidu seaduse alusel tegutsev üle-eestiline vabatahtlik noorteorganisatsioon, kuhu kuuluvad noormehed vanuses 7-18 aastat. Noorkotkaste tegevuse puhul keskendutakse kuuele eritegevusele (Kaitseliit, 2022). Matkatarkused ning riigikaitsse on neist kõige tähtsamad ning teisejärguline on igapäevaturvalisus (Kaitseliit, 2022). Lisaks õpetatakse ajalooteadmisi, süvendatakse arusaamist kodanikuõpetusest ja arendatakse noormeeste kehalisi võimeid (Kaitseliit, 2022). Kõige rohkem tegeletakse loodusmatkade, laagrite, õppepäevade, ekskursioonide ja võistlustega (Noored kotkad, 2022).

Noortes kotkastes on võimalik saada salgajuhiks ja rühmajuhiks kõigil organisatsiooni liikmetest noortel, kes on selleks piisavalt pädevad (Noored kotkad, 2022). Neil, kes on pädevad, on võimalik läbida erinevaid programme ja juhikoolitusi, mis abistavad neid vastaval positsioonil (Noored kotkad, 2022). Selleks, et kogu vastutus ja pinged ei oleks vaid ühe noore peal, abistab neid täiskasvanud noortejuht (Noored kotkad, 2022).

Organisatsiooni missioon on vabatahtlikust väärtustades pakkuda noortele parimaid eneseteostusvõimalusi isamaalise hariduse kaudu (Noored kotkad, 2022). Organisatsiooni visioon on olla Eestimaa noorte peamine võimalus panustada riigikaitsesse (Noored kotkad, 2022).

Noorte jaoks on organisatsioonis osalemine tasuta ja võimalus osaleda on igas Eesti maakonnas (Noored kotkad, 2022). Ühtlasi on võimalik täiskasvanul osaleda noorkotkastes noorte instruktorina (Noored kotkad, 2022).

Noored Kotkad välikommunikatsioon on hetkel suunatud läbi Facebooki ja Instagrami platvormide (Noored Kotkad, 2022). Nendele lisaks eksisteerib ka nende kodulehekülg, kust leiab uudiseid ning pressiteateid noorkotkastes toimuva kohta (Noored Kotkad, 2022).

1.4.6 Isamaalise hariduse programm

„Noorte isamaalise hariduse programm (IHP) loodi koostöös Kaitseministeeriumiga aastal 2017 (Kodutütred, 2022). Programmi eesmärk on edendada põhikooliealiste noorte seas isamaalisi väärtusi ning anda neile võimalus osaleda kodanikusvatuse suunitlusega huvihariduses, mis hõlmab Kodutütarde ja Noorte Kotkaste järguõppe ja erikats teemasid“ (Kodutütred, 2022). Kõige olulisemateks tegevusvaldkondadeks on riigikaitseline õpe, Eesti ajalugu ja kultuur, esmaabi, orienteerumine ja matkamine, metsas ellujäämine ning loodusharidus (Kodutütred, 2022).

Läbi toetusprogrammi on võimalik toetada ka finantsvahenditega rühmategevusi, et noored saaksid parema väljaõppe meeleolukamal ning rohkem võimalusi täis moel (Kodutütred, 2022). Sisuliselt andis IHP vastuvõtmine nii Noortele Kotkastele kui ka Kodutütardele rohkem finantsilist ressursi, mida on võimalik erinevatel otstarvetel kasutada. See tähendab rohkem võimalusi noorte organisatsioonidel tegeleda noorte värbamise ning kasvatamisega. Tolleaegse kaitseminister Hanno Pevkuri sõnul andis see võimaluse noortele kodukoha põhiselt omandada tasuta elus hakkama saamise oskusi ning kasvada aktiivseks ja julgeks kodanikuks (Õpetajate leht, 2017).

2. METOODIKA

Metoodika peatükis sõnastan bakalaureusetöö probleemi, eesmärgi ja uurimisküsimused, kirjeldan andmekogumismeetodit, andmeanalüüsi ja valimit ning toon välja autori isikliku tasandi seoses lõputöö kirjutamise võimaluste ja ohtudega.

2.1 Uurimiseesmärk, -probleem ja -küsimused

Teoreetilises osas tõin välja, et kaitseväekohuslasi on Eestis iga aasta aina rohkem ning noorte ettevalmistus selleks on seetõttu veelgi olulisem. Noored Kotkad organisatsioonina tegutseb selle nimel, et noored oleksid valmis elanikkonnakaitsega tegelema, kuid hetkene noorkotkaste arv võrrelduna nende noorte arvult, kes sobiksid noorkotkastesse on pigem väike (Statistikaamet, 2022). Hetkeseisuga on Noored Kotkad organisatsioonis ligi 4300 liiget. Noored kotkad on vabatahtlik noorte organisatsioon ning värbamine ei erine teistest vabatahtlikest organisatsioonidest. Teoreetilises osas selgus, et kõige suurem motivaator noortele on sõprade ja tuttavate leidmine. Sellest edasi tulevad altruistlikud väärtused ning mõnda ühiskonna gruppi kuulumine.

Minu bakalaureusetöö eesmärk on leida noorte motivaatorid vabatahtliku organisatsiooniga liitumisel ning nende motivaatorite leidmisel pakkuda välja soovitusi, kuidas Noored kotkad ja Kaitseliit saaks arendada enda kommunikatsiooni uute liikmete värbamisel.

Uurimistöö eesmärgi leidmiseks tõstatasin uurimisküsimused:

- Kui teadlikud on noormehed noorkotkastes osalemise võimalustest?
- Mida näevad noormehed organisatsiooniga ühinemise puhul suurimaks takistuseks?
- Milliste kommunikatsiooni sõnumitega on võimalik noormehi saada vabatahtlikult noorkotkastega ühinema?

2.2 Andmekogumismeetod ja andmeanalüüs

Uurimistöö empiirilise osa puhul kasutasin kvalitatiivset uurimismeetodit, mille andmekogumismeetod on poolstruktureeritud intervjuud. Koostasin küsimuste kava (vt LISA A) ning jätsin endale ka võimaluse rohkem küsida, kui tundsin, et vestlus võib viia uute avastusteni. Ühtlasi oli uuringus hetki, kus olin küsimuskavas olemas olevale küsimusele juba eelnevalt vastuse saanud, seega seda küsimust uuesti ei küsinud. Intervjuud sooritasin nii füüsiliselt kokku saades kui ka Zoomi keskkonna abil, vastavalt sellele, kuidas vastajal kõige mugavam oli. Kuna vastajaid oli mitmest erinevast Eesti otsast, siis oleks olnud ka keerulisem ise kõigisse Eesti nurkadesse jõuda.

Intervjuude läbimine toimus märtsist kuni aprilli keskpaigani. Osa tehtud intervjuudest salvestasin oma isikliku iPhone'i äpiga Voice Memo ning salvestasin need hiljem kuulamiseks oma isiklikku arvutisse. Teise osa intervjuudest salvestasin Zoomi keskkonna abil. Ükski teine inimene peale minu neid salvestisi hiljem ei kuulanud. Peale igat intervjuud transkribeerisin need eestlaste loodud veebipõhise transkribeerimise tarkvara abil (Olev & Alumäe, 2022). Kuna veebipõhise transkribeerimise tulemus oli helisalvestise halva kvaliteedi tõttu üsna arusaamatu, siis kuulasin taas kord kõik intervjuud manuaalselt üle ning täiustasin veebipõhise transkriptsiooni tööd käsitsi. Viimaste intervjuude puhul kasutasin ainult manuaalset transkribeerimist.

Pilootuuringut ma oma uurimistöö jaoks ei kasutanud, kuna vastajatest noorte leidmine, osutus keerulisemaks kui esialgu arvasin, mistõttu jäi mu enda ajaplaneerimisepärast ajast puudu.

Andmeanalüüsi meetodina kasutasin temaatilist kodeerimist. Selle mõistmiseks selgitan eraldi lahti mõisted „kodeerimine“ ja „temaatiline analüüs“. Temaatiline kodeerimine algab koodide leidmisest (Miles et al., 2019). Koodid on sildid, mis annavad sümboolse tähenduse kogutud andmetele ning on tavaliselt seotud erinevas suuruses andmetükkidega (Miles et al., 2019). Temaatilise analüüsi eesmärk on tuvastada andmetes olevad tähendused ja arusaamad, mis esmapilgul välja ei tule ja on n-ö peidetud (Kalmus et al., 2015). Temaatilise analüüsi käigus võetakse leitud koodid ja kategoriseeritakse need – jaotatakse temadesse, mille alla saab liigitada erinevad koodid (Saldaña, 2009). Kodeerimiseks koostasin ka kodeerimistabeli (vt LISA B), et võimalikult efektiivselt temadesse vastused jagada.

Kokku leidsin seitse erinevat teemat, milleks olid:

1. hobid ja vaba aja veetmise harjumused;
2. infoallikad;
3. oluline ühiskondlik teema ja vabatahtlike töö;
4. teadlikus Noored Kotkad organisatsioonist;
5. liitumismõtted ja senised takistused;
6. motiveerivad asjaolud;
7. teadlikus ajateenistusest ja seos noorkotkastega.

Uurimistöö analüüs oli manifestne ja keskendus vaid intervjuudes vastanute väljaöeldud jutule ning jätsin kõrvale kõik muud aspektid nagu emotsionaalne rõhuasetus ja kontekst (Kalmus et al., 2015). Analüüsi koostas horisontaalselt – vaatasin mitme vastaja vastuseid samaaegselt ning tegin nende põhjal üldistused (Kalmus et al., 2015).

Analüüsi etapid:

1. tekstide koondamine ja tervikusse süvenemine;
2. esimese astme kodeerimine („lahti võtmine“) – dokumenteerisin tulemuse;
3. teise astme kodeerimine („uuesti kokkupanemine“) – mustrate ja erisuste märkamine;
4. tõlgendamine ja kontrollimine – tähenduste omistamine, järelduste kontroll (tagasi algandmetesse kriitiliselt);
5. tulemuste esitamine – sh kodeerimistulemuse visualiseerimine enne tõlgendusetappi.

2.3 Valimi kirjeldus

Valimisse määrasin noormehed vanuses 12-13, kes kõnelevad emakeelena eesti keeles. Valimi soos osas pidin piirduma vaid noormeestega, sest noorkotkaste koosseisu saab kuuluda vaid noormees vanuses 7-18. Vanuse valiku osas leidsin kesktee, kus poisil on olnud võimalik liituda noorkotkastega 5-6 aastat ning on veel võimalus liituda 5-6 aastat.

Valimi leidmiseks kasutasin mugavusvalimit ehk leidsin valimisse kuulujad oma sõprade ja tuttavate kaudu, seega lähtusin lihtsa kättesaadavuse, leitavuse ja uuritavate koostöövalmiduse põhimõttest. (Õunapuu, 2012). Selle valimi koostamine pole metoodiliselt eesmärgipärane ega strateegiliselt kavandatud (Õunapuu, 2012).

Esimesed kaks intervjueeritavat sain läbi oma endise klassiõe, kes töötab ühes Harjumaa koolis eesti keele ja kirjanduse õpetajana. Järgmised kaks noort leidsin läbi oma töökaaslase, kes juhib laste huviringi. Instagrami *story* postituse kaudu sain veel kaks vastajat, kes mõlemad on mu enda sõbrannade väikevennad. Viimase valimisse sobivad inimest sain läbi enda endise gümnaasiumi, kus õpetajaid väga hästi tunnen ja valisid välja kuuest vabatahtlikust vastajast kaks, kes tundusid kõige entusiastlikumad vastajad.

Valim koosneb seitsmest vastajast vanuses 12-13 (vt Tabel 1). Kõik vastajad on jagatud numbriteks (ühest seitsmeni), et tagada nende anonüümsus erinevate kirjelduste edasi andmisel analüüsi osas. Toon välja lisaks vastajate vanusele ja soole ka nende elukohad valla või linna kontekstis. Sellisel juhul tagan ma anonüümsuse, kuid saan edasi anda ka erinevaid vaateid, pealinnas elavate laste omad versus ülejäänud Eestis .

Tabel 1. Info vastajate kohta.

VASTAJAD	1	2	3	4	5	6	7
SUGU							
VANUS	12	12	13	13	12	12	13
ELUKOHT	JÕELÄHTME	JÕELÄHTME	RAKVERE	TALLINN	TALLINN	TALLINN	TARTU

laste puhul on oluline ka vanema nõusoleku saamine intervjuu jaoks (vt LISA C), mille koostas ja edastas enne intervjuude toimumist läbi oma kontaktide lapsevanematele. Koos nõusoleku ankeediga saatsin kõigile oma kontaktidele ka kirjaliku pöördumise (vt LISA D), milles lapsevanem ja intervjueeritav said tutvuda minu lõputöö teemaga. Kui nad olid mõlemat lugenud, saatis lapsevanem ankeedi mulle digitaalselt allkirjastatuna tagasi e-kirja teel. Nõusolek kinnitab vabatahtliku osalemise nii noormehe poolt kui ka vanema

nõusoleku lasta noorel intervjuust osa võtta ning selgitab lahti andmete kasutusvajaduse uurimistöö valmimisel.

3. UURINGU TULEMUSED

Uurimistöö kolmandas peatükis toon välja intervjuude käigus kogutud tulemused. Kolmandas peatükis olen alapeatükid jaganud vastavalt metoodika peatükis väljatoodud kategooriate alusel ning analüüsin neid kõiki eraldi. Peatükis 3.1 toon välja uuritavate noorte vaba aja veetmise tegevused ning huvid. Peatükis 3.2 toon välja info saamiseks olulised kanalid ning sotsiaalmeedia platvormid, mida uuritavad kasutavad. Peatükis 3.3 toon välja noorte jaoks märgatud olulise ühiskonna teema. Peatükis 3.4 räägin noorte teadlikkusest Noored Kotkad organisatsioonist. 3.5 keskendun poiste liitumismõtetele ning seniste takistustele. Peatükis 3.6 kirjutan motiveerivatele asjaoludele, mis meelitavad noori noorkotkastega liituma. viimases alapeatükis toon välja nende teadlikkuse ajateenistusest ning selle seotusest noorkotkastega.

Enne küsimustesse süvenemist toon välja intervjuudes silma jäänud põhiasja. Kuigi olin küsitluse eel kõigile vastajatele öelnud, et tegu pole kontrolltööga ning nad võivad end vabalt tunda, tundsin ikkagi, kuidas noored hoiavad end suuremal osal tagasi ning ei julge minuga kõige avatumalt suhelda. Mõnel korral pidin küsimustikust välja minema ning kangutama välja noortelt vastuseid, kuna nägin, et nad tegelikult teadsid küsimusele vastust, aga ei osanud kas sõnu ritta seada või ei julgenud välja öelda, kartes jääda ebamugavasse olukorda. Sellega seoses võis tekkida risk, et noored võisid tunda teatud survet küsimustele vastates, ehkki minu meeleolu ning kõnepruuk oli võimalikult avatud ja sõbralik seda eelkõige selleks, et neil oleks võimalikult vaba ning mõnus minuga rääkida.

3.1 Hobid ja vaba aja veetmise võimalused

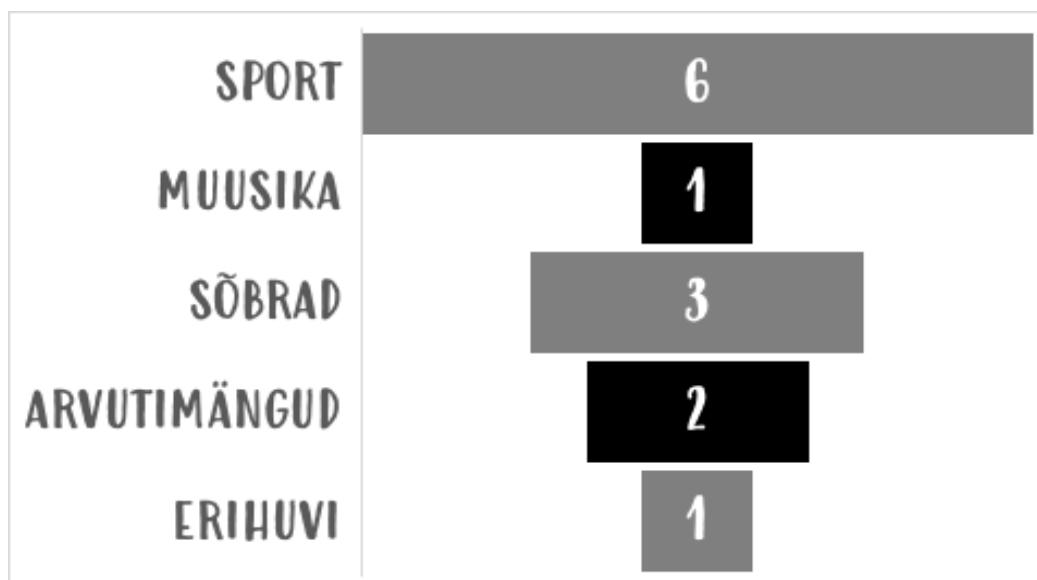
Vastajate huvid ja hobid kattusid suures osas, kuid ilmnes ka erinevaid huvisid (vt Tabel 2). Vastajad 1, 2, 5, 6 ja 7 tegelevad eelkõige sõpradega väljas aja veetmisega, olgu selleks korvpall, võrkpall, jalgpall või jalgrattaga sõitmine. Hobidena tõi välja vastaja 3, et tegeleb näitlemisega ning selle kõrvalt ka Noored Kotkad organisatsiooniga iganädalaselt. Vastajad 2 ja 5 tegelevad ka arvutimängude mängimisega ning mõlemad nimetasid mängudeks pigem ralli- ja sõjamängud. Vastaja 4 tegeleb vabal ajal muusikaga ning soovib ka tulevikus sellega edasi tegeleda.

(1) Ma tavaliselt olen õues, sõpradega vahel olen staadionil ja mängin palli ning vahel käin teistel ka külas. [...] Ma praegu olen seal võitluskunsti trennis, budokoolis.

(3) Vabal ajal ma tegelengi näitlemisega kõige pealt. Ja siis Noored Kotkad ongi see põhiline, kus ma käin kord nädalas teisipäeviti.

(5) Vabal ajal ma käin õues. Vahel kutsutakse korvpalli mängima. [...] Kui õues on väga külm, siis olen kodus ja mängin arvutimänge, vaatan videosi ja teen kooliasju. [...] Näiteks Valorant, Overwatch, Diablo jne.

Tabel 2. Vastajate hobid kategooriates: sport, muusika, sõbrad, arvutimängud ja erihuvi.

3.2 Infoallikad

Küsimusele, kust vastajad kõige enam informatsiooni saavad, olid vastused üsna sarnased. Kõige enam saavad vastajad informatsiooni internetist ning sotsiaalmeediast, kuid välja toodi ka vanemad ning sõbrad. Kaks vastajat (1 ja 3) tõid välja ERR uudised, kellest esimene vaatab vanematega koos õhtuti Aktuaalset Kaamerat ning teine loeb uudiseid internetist. Tähelepanuväärne on, et teised vastajad uudiseid välja ei toonud. Vastajad 1, 2, 6, ja 7 tõid

välja, et suurem osa informatsioonist tuleb kas sõprade või perekonna kaudu. Vastaja 1 rääkis lausa pikalt sellest, kuidas tema arutleb ka oma sõpruskonnas erinevatel maailmavaatelistel teemadel pikemalt. Mainimist väärt on ka see, et teleri vaatamisest rääkis vaid üks vastaja (1) ning eraldi tõi vastaja 5 välja, et temal on teler tavaliselt väljalülitatud.

(1) Ma pakun, et ilmselt Aktuaalsest Kaamerast. Seal räägib väga palju, et mis toimub näiteks Ameerikas või siin Eestis või Ukrainas.

(5) [...] Mul on tavaliselt telekas kinni.

(7) Sõbrad ja õde.

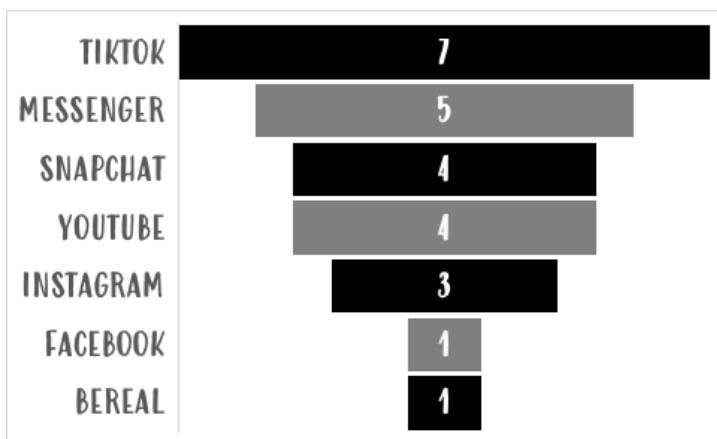
Sotsiaalmeediakanalitena toodi välja kõige enam TikToki ja Facebook Messengeri kasutamist (vt Tabel 3). Vastajad tõid välja, et TikTok ja Youtube on pigem meelelahutuslikud sotsiaalmeedia kanalid ning Facebook Messengeri kasutatakse kõige enam suhtluseks. Vastaja 2 ütles, et tema suhtleb sõpradega enamasti Snapchati teel ning Messenger on vaid suuremate gruppidega suhtlemise jaoks. Eraldi tõi intervjuueeritav 3 välja, et suhtleb sõpradega ka Discordi teel. Tema tegeleb ka arvutimängude mängimisega, seega toon siinkohal välja, et Discordi kasutatakse arvutimängurite seas kõige enam suhtluskanalina.

(2) No tavalisi asju nagu TikToki, Snapchati. Messengeris pigem klassigrupis suhtleme, aga muidu ma seda ei kasuta.

(5) [...] Nagu iga inimene – Instagram, Messenger, TikTok ja Snapchat. Rohkem Messenger, kuna ma räägin seal inimestega ja teen kõnesid.

(7) Noo neid on palju.. näiteks TikTok, Messenger, Snapchat ja BeReal.

Tabel 3. Sotsiaalmeediakanalite kasutus.

3.3 Oluline ühiskondlik teema ja vabatahtlike töö

Olulise ühiskondliku teemana tõid vastajad 1, 2, 3, ja 4 välja Venemaa algatatud sõja Ukraina vastu. Vastajad 5 ja 7 ei osanud välja tuua ühtegi olulist ühiskondliku teemat. Vastaja 6 tõi välja olulise ühiskondliku teemana jalgpalli. Lisaks Venemaa algatatud sõjale tõi vastaja 4 välja ka kliimasoojenemise ühe tema jaoks olulise ühiskondliku teemana.

(2) *No ma ei tea, nagu kuulen päris palju sellest Ukraina sellest sõjast.*

(4) *No see sõda ikka ja kliimasoojenemine.*

(5) *Mitte väga, kuna ma väga telekat ei vaata.*

Kolmel vastajal saab tuua välja pealiskaudsed teadmised vabatahtlikest. Vastaja 4 seostas vabatahtlikku tööd malevas käimisega, kus ta sõbrad käinud on. Ühtlasi seostas vastaja vanaema abistamist vabatahtliku tööga. Vastaja 5 seostas vabatahtlikku tööd töö tegemisega, seega ei ole tal soovi ka vabatahtlikku tööga tegeleda. vastaja 2 ütles, et on kunagi kuulnud Noored Kotkad organisatsioonist, kuid sellest on liiga pikk aeg möödas, et ta selle kohta enam midagi mäletaks. Tähelepanuväärne on, et kui küsisin vastaja 3 käest,

kas ta oleks huvitatud vabatahtlikust tööst, siis vastas ta jaatavalt ning tõi seni vabatahtlikust töös mitte osalemise põhjuseks teadmiste puudumise selle kohta.

(3) Jaa, pigem oleks küll valmis ja pigem tahaks teha, aga praegu pole teinud. Pole vist kuulnudki midagi, kas on vaja.

(4) Olen küll näinud. Malevates on mu sõbrad käinud. [...] Olen vanaema aidanud maal.

(5) Mm ei tahaks, kuna ma rohkem tahaks õues aega veeta ja inimestega olla. Et neil on kogu aeg töö teha ja nii.

3.4 Teadlikkus Noored Kotkad organisatsioonist

Noorte teadlikkus Noored Kotkad organisatsioonist oli minu jaoks üllatav (vt Tabel 4). Arvates, et kõik teavad, millega organisatsioon tegeleb, sain pettumuse osaliseks. Vaid üksikud oskasid vastata, millega nad tegelevad. Vastajad 2 ja 3 on mõlemad Noored Kotkad organisatsiooniga seotud olnud – vastavalt esimene on seal käinud 1. klassis ning teine osaleb seal aktiivselt iganädalaselt. Küll aga on vastaja 2 teadmised üsna nõrgad, kuna tegeles sellega viis aastat tagasi ja päris organisatsiooni tegudeni ei jõudnudki – osales vaid mõned kuud teoreetilises osas. Vastaja 1 oli organisatsioonis tüsna teadlik – nii Kaitseliidust kui ka noorkotkastest, ehkki polnud ise sinna kunagi kuulunud. Vastaja 4 teadmised olid üsna tagasihoidlikud ning tema teadis vaid seda, et nad tegelevad riigi kaitsmisega ning valmistavad sõjaks ette. Vastajad 5 ja 6 ei olnud noorkotkastest kunagi midagi kuulnud. Vastaja 7 teadis noorkotkaste tegevusest seda, kuidas õpitakse looduses hakkama saamist.

(1) Ma tean seda, et see on niisugune põhimõtteliselt nagu Kaitseliidu sihuke all-õpe, aga see on niisugune hästi nõrk. [...] Sealt ilmselt saab ka neid oskusi Kaitseliidu jaoks nagu oskusi ellujäämiseks ja niimoodi.

(3) Teevadki nagu neid asju, mis Kaitseliidus tehakse. Ja valmisolek siis kui sõda tuleb ja no üldse, et nagu valmis olla.

(6) Mkm. [...] Noorte kotkastega äkki?

Noortest Kotkastest on noored kuulnud erinevatest allikatest. Vastaja 1 ja 4 on organisatsiooni kohta kuulnud ühiskonnaõpetuse tunnis, kus vastava tunni õpikus on selle kohta ka eraldi peatükk. Vastaja 2 ei mäleta väga hästi, kuidas organisatsiooni kohta kuulis, kuid pakkus, et see oli kooli kaudu. Vastaja 3 puhul on oluline ka tema taust – tema vanaisa on mereväes admiral olnud ning mitmed sugulased ja vanemate tuttavad on Kaitseliidu liikmed. Ühtlasi on tema õde läbinud ajateenistuse. Kaitseliiduga on ta alati tuttav olnud ning sealt tuli huvi otsida internetist midagi, mis oleks nagu Kaitseliit, aga noortele suunatud. Seega otsis ta ise informatsiooni ja leidis selle internetist. Neljas vastaja on kuulnud noorkotkaste kohta oma kooli kaheksanda klassi õpilaselt, kes on noorkotkaste liige ning tegi sellel teemal oma loovtöö. Vastajad 5 ja 6 ei ole kunagi organisatsioonist kuulnud. Vastaja 7 on kuulnud noorkotkastest oma sõpradelt ja huvikorras otsinud internetist nende kohta lisainfot.

(1) Ühiskonnaõpetusest sellest lugenud või noh, me praegu läbisime selle teema. [...] Õpikus on ka sellest juttu olnud.

(3) Internetist sain vist. Et tavaliselt saangi internetist. Uurisin seda Kaitseliidu asja ja siis mõtlesin, et kas lastele on ka midagi siukest ja siis saingi.

(7) Internetist ja sõpradelt. [...] Jaa, sõber on rääkinud.

3.5 Liitumismõtted ja senised takistused

Üldiselt võib öelda, et pea igal noorel tekkis vestluse käigus huvi noorkotkastega liitumise vastu. Siinkohal toon taas kord kohe välja, et vastajad 5 ja 6 ei olnud organisatsioonist varem kuulnud, seega ei saanud nad ka vastata küsimusele, miks nad senini liitunud ei ole. Küll aga vastas Jõelähtmelt pärit noormees 1, et ta kaaluks ühinemist, kui oleks suvine aeg, mil on rohkem õues ajaveetmist ning rohkem aega. Vastaja 2 on eelnevalt noorkotkastega seotud olnud, kuid tänaseks ei ole ta enam kotkaste liige. Küll aga on ta mõelnud

taasühinemisele Mõlemad vastajad oleksid nõus liituma noorkotkaste koosseisuga, kuid ei tea, et nende piirkonnas oleks gruppi, kes sellega tegeleks. Nende sõnul ei ole ka koolis käinud keegi selle teemalisi loenguid tegemas või tutvustamas.

Vastaja 3 on täna Noored Kotkad liige ning ühines tänu perekondlikule taustale ja internetist leitud infole juba veidi aega tagasi. Ühtlasi on vastaja 3 kutsunud sõpru organisatsiooniga liituma ning seda ka edukalt. Neljanda vastaja puhul on ta mõelnud liitumisele, kuid pole seda siiski teinud. Tema tõi põhjuseks vaba aja ning palli mängimise soovi, mida tema arvamusel Noored Kotkad organisatsioonis teha ei saa.

Seitsmes vastaja on noorkotkastesse juba kandideerinud, kuid tulemuseta. Ta oli kandideerinud internetis ning üks hetk tuli tema e-postkasti kiri edasiste toimingute kohta, mida ta kohe ei märganud. Kui ta lõpuks nädal hiljem märkas, ei julgenud ta enam vastu kirjutada, sest ei teadnud, kas tal on veel võimalus ühinemiseks või mitte.

(1) Ma ei tea.. ma ei tea, kas siin koolis on isegi midagi sellist. Mingit huviringi

(4) Olen küll jaa, aga hetkel ei ole nagu tahtnud. Tahaks rohkem vaba aega, et palli mängida ja nii.

(7) Jaa. Ma panin internetis end kirja, aga ma ei vaadanud enda neid meile ja siis nägin, et oli tulnud, aga siis oli juba möödas mingi nädal. Ma vaatasin ja siis ma mõtlesin, kas ma veel saan minna või ei saa minna.

3.6 Motiveerivad asjaolud

Üldjoontes võib välja tuua organisatsiooni positiivse kuvandina noorte huvi metsa ja ellujäämise vastu. Vastajat 1 huvitaks organisatsiooni juures kõige enam metsas käimine, kus on võimalik õppida ellujäämist – toidu leidmine ja üleüldine ellujäämiskursus. Vastaja 2 puhul on Noored Kotkad atraktiivne tänu metsas käikude ja ellujäämisasjade. Ühtlasi on tema jaoks atraktiivne võimalus seal oma IT huvi rakendada. Vastaja 3 jaoks on kõige põnevam Noored Kotkad organisatsiooni juures metsas olek ja relvade vaatamine. Talle

tundub kõige motiveerivam tegur noorte meelitamiseks militaarne meeleolu – militaarne koht ja militaarsed asjad on tema arvamusel huvitav teema ka tema sõpradele.

Vastaja 4 arvab, et noorkotkastega liitumisel oleks kõige motiveerivam tegur see, kui saaks teha lõbusaid asju nagu jalgpalli mängimine. Viienda vastaja puhul tuleb välja, et tema jaoks oleks organisatsiooniga liitumist motiveeriv tegur see, kui keegi tuleks kooli ja räägiks õpilastele, mis seal täpselt toimub. Tema sõnul oleks ta isegi siis huvitatud liitumast. Kuues vastaja peab kõige motiveerivamaks teguriks metsas käimist. vastaja 7 leiab, et kõige põnevam ja atraktiivsem noorkotkaste juures on väljasõidud ning ööbimised kohtades, kus tehakse põnevaid asju, näiteks matkamised ning süütepulkadega tule tegemine.

(1) Et sa oskaksid end kaitsta, et sa oskaksid toitu leida ja saaksid üleüldse ellu jääda.

(5) Näiteks keegi soovitab või keegi tuleb kooli ja küsib kas teil on keegi jõukas ja tervislik ja siis läheb küsima. Ma arvan, et ta peaks lihtsalt küsima ja ütleva natukene selle kohta, et mis selle tegevus on.

(7) Kui sõidetakse välja ja ööbitakse kuskil ja tehakse põnevaid asju. Näiteks matkamised ja siis nende tuletegemisasjadega teha tuld.

Olulise osana tõid vastajad välja ka sõprade motivatsiooni organisatsiooniga ühinemisel. Vastaja 1 toob välja, et kui sõber oleks juba organisatsioonisiselt olemas, siis oleks tal samuti palju lihtsam seal uusi sõpru leida. Vastaja 2 rõhub samuti sõprade olulisusele organisatsioonis, sest sõpradega koos on toredam asju teha kui üksinda. Vastaja 3, kes on hetkel noorkotkaste liige, puhul on tal juba piisavalt palju sõpru organisatsioonis ja ütles, et sõbrad on motiveeriv tegur. Neljanda vastaja puhul saab täheldada, et tema ei liituisi ilma sõprade olemasoluta organisatsiooniga, sest sõbra olemasolul on liitumine toredam. Kuna vastaja 5 ei teadnud organisatsioonist midagi, siis ei osanud ta ka küsimusele vastata. Sama olukord oli ka vastajaga 6, kuid kui küsisin lisaks, kas ta arvab, et organisatsioonisiselt oleks sõbra olemasolu motiveeriv, vastas ta jaatavalt. Seitsmes vastaja tõi eraldi välja, et tema arvamusel oleks sõbra olemasolu motiveeriv tegur, sest nii saab uusi sõpru ja teadmisi.

(1) Kui alguses nagu sõber ka sinna kaasa tuleb, siis mul vähemalt ei ole raskusi saada uusi sõpru. Kuna alguses kui ma hakkaksin üksinda seal olema, siis läheks natuke raskeks uusi sõpru saada. Aga kui mu sõber oleks seal, siis oleks juba kohe lõbus.

(4) Ja no ükski ei läheks küll, et oleks palju parem kui saaks mingi sõbraga koos minna.

(7) Ma arvan, et siis saaks sõpru juurde ja nii.

3.7 Teadlikkus ajateenistusest ja seos noorkotkastega

Ajateenistuse kohta jagunesid vastajate teadmised enamjaolt kaheks – kes teadsid veidi, kes ei teadnud midagi. Siinkohal saab välja tuua ka, et vastaja 1 ajas sassi omavahel Kaitseliidu ja kaitseväe ning selgitas kõik ajateenistuse kohta käiva Kaitseliidu sõna all. Sellegipoolest oli ta teadlik ajateenistuses toimuvast, kuid mitte suurel määral. Vastaja 2 puhul saab välja tuua tema teadlikkust ajateenistuse kohustuslikkusest. Tema jaoks on enamik infost ajateenistuse kohta tulnud sugulaselt, kes koroonakriisi ajal teenistuses oli. Vastaja 3 on perekondlikult seotud vabatahtliku kaitsetegevusega, seega on ta väga teadlik ajateenistuse toimimisest. Tema õde teenis Vahipataljonis ning hiljem mereväes. Ühtlasi on ta ka noorkotkaste liige, seega on tal endal juba baasteadmised teenistuse kohta olemas. Vastaja 4 teadmised piirnevad sõjaks ettevalmistustega ning laevaga ringi sõitmisega, kuna tema vend on teeninud aega mereväe koosseisus. Vastaja 5 ja 6 ei teadnud ajateenistusest mitte midagi – kui palusin vastajal 5 pakkuda, millega ajateenistus tegeleb, siis mõtles ta aja teenimisele vanglates, et vähendada karistust. Vastaja 7 kinnitas, et ta ei tea teenistuse kohta üldse palju, kuid arvab, et see on peaaegu nagu kaitsevägi.

Küsimusele, kas noored oleksid valmis astuma praeguste teadmiste põhiselt ajateenistusse pigem vabatahtlikult või vastumeelselt, vastasid enamus vastajaid, et sooviksid sellega ühineda vabatahtlikult.

(1) Kuna vend oli ka seal, siis ma tean seda, et siis kui ma lähen sinna, et siis on ka see, et läheb mingi paariks nädalaks metsa ning siis kui ma ei ole metsas, siis me peame bunk-voodis olema ja et iga päev peab käituma korrapäraselt.

(4) Ma tean, et nad valmistavad ette selleks sõja asjaks. [...] Mu vend on seal käinud. Mereväes käis.

(5) Ajateenistus kõlab rohkem nagu keegi teeks oma aja peale tööd või midagi. Kui keegi läheb näiteks vanglasse ja keegi teab seal tööd, et rahuneda ja aega alla saada. Inimesed vaatavad kui hästi sa tööd teed ja kui palju sa muutunud oled.

4. ANALÜÜS

Analüüsi osas esiteks koondan uurimistulemused vastavalt kategooriatele üldistatavateks tekstideks ning toon välja kõige suuremad erinevused ja sarnasused vastustes. Samal ajal toon võrdluseks teoreetilises osas kirjapandu. Teises osas vastan uurimistöö alguses paika pandud uurimisküsimustele. viimases osas toon välja ettepanekud, kuidas muuta kommunikatsiooni tõhusamaks, et värvata noori vabatahtliku organisatsiooniga liituma.

4.1 Uurimistulemuste koondamine ja analüüs

Uurimistulemuste koondamisel võtan vastavalt kategooriatele kokku kogu uurimusest kogutud informatsiooni ning analüüsin seda vastavalt uurimistöö teoreetilisele osale.

4.1.1 Hobid ja vaba aja veetmise võimalused

Kõige enam tegelevad noored spordi ning sõpradega koos viibimisega. Neid tegevusi nimetasid oma vaba aja veetmise viisideks vastavajad 6 ja 3. Tallinna Ülikooli Rahvusvaheliste ja Sotsiaaluuringute instituudi uuringust (2006) oli välja toodud, et kõige enam meeldib vaba aega veeta kodus ning siis sõpradega veetes. Minu tehtud uuringust on näha, et noored eelistavad vaba aja veetmiseks pigem sportlikke lahendusi ning sõpradega aja veetmist. Kuna mitu korda toodi välja ka pallimänge, kus on vaja mitut mängijat, siis saab sportimise ja sõpradega aja veetmise ühe tunnuse alla tuua. Minu üllatuseks tegeleb vabal ajal arvutimängudega vaid kaks poissi seitsmest. Arvestades teoreetilises osas välja toodud Z-generatsiooni kohta käivat infot, siis olin arvamusel, et noored tänapäeval enam väljas liikuda ei soovigi, kuid tuli välja hoopis vastupidine.

4.1.2 Infoallikad

Infoallikatena toodi välja kõige enam internetti, kuid mainiti ka vanemaid, sugulasi või sõpru. Csobanka (2016) kutsub Z-generatsiooni liikmeid digitaalseteks pärismaalasteks ning antud intervjuud seda ka näitasid. Uuringu tulemusel selgus, et kõige enam kasutatakse TikToki ja Facebook Messengeri. Neile järgnevad Snapchat ja Youtube. TikToki puhul

toodi välja, et enim kasutatakse seda meelelahutuslikul eesmärgil. Snapchati ja Messengeri kasutatakse sõpradega suhtlusel. Siinkohal on oluline märgata, et noorte jaoks on TikTok just see, kus nad kõige enam aega veedavad ning intervjuude läbiviimisel töid enamik vastajaid TikToki esimese sotsiaalmeedia platvormina välja l. Csobanka (2016) märkis ärageneratsiooni elutähtsa vahendina nutitelefoniga olemasolu. Intervjuude läbiviimisel küsisin iga kord noortelt, kas neil on nutitelefoni ning seitse seitsmest vastajast vastasid jaatavalt.

4.1.3 Oluline ühiskondlik teema ja vabatahtlike töö

Neli vastajat töid välja olulise ühiskondliku teemana Ukraina sõja. Teooria osas kirjutasin sellest, kuidas noorte jaoks pole mitte ainult isiklikus ja lähedal olevas elus toimuvad sündmused, vaid ka kogukondade tragöödiad üle maailma (Loveland, 2017). Siinkohal saab välja tuua, et noorte jaoks on tõepoolest olulisem teema mitte Eesti sisene inflatsioon, elektri hinnad või mõni muu kodune sündmus, vaid pigem panevad nad tähele rohkem maailmas toimuvaid olulisi teemasid.

Vabatahtlike töö teadlikkuse kohta leidsin, et pea ükski vastajatest ei mõista sõna „vabatahtlik“ ega sõnapaari „vabatahtlik töö“. Siinkohal ei päde teooria osas kirjeldatud Lovelandi (2017) uuring, mis ütleb, et Z-generatsiooni jaoks on äärmiselt oluline vabatahtlikus organisatsioonis osalemine. Kahel vastajal tekkis tõrge vabatahtlikuks olemisega, sest üks soovis selle eest tasu saada ning teise jaoks on olulisem vaba aja veetmine tööd tegemata. Ühtlasi ei toonud mitte ükski vastajatest välja vabatahtliku töö puhul altruistlike väärtuseid – soov panustada millegi suurema nimel kui iseenda põhivajadused. Pigem leidsin Maslow (1970) väljatoodud vajaduste rahuldamise soovi ehk baasvajaduste katmine nagu näiteks rahaline kindlustatus ja sotsiaalsed väärtused.

Töö teoreetiline baas oli Henri Tajfeli (1978) teooria, milles tõin välja, et inimesed kas alateadlikult või teadlikult samastavad end mõne grupiliikmeks. Antud uuringu tulemustele põhinedes võib öelda, et noorte jaoks ei ole oluline end vastandada mõne teise grupiga ning alateadlikult ei ole nad end kuidagi mõne grupi liikmeks sidunud. Vabatahtlike organisatsioonide puhul saab öelda, et nende jaoks on olulised vaid enda huvid ning suuremas osas ei ole neile oluline, kas nad saavad lisaväärtuseid mõne grupiga liitumisel.

4.1.4 Teadlikkus Noored Kotkad organisatsioonist

Enne intervjuude läbiviimist olin veendunud, et noored teavad noorkotkaste olemasolust ning vähemalt nende põhitegevuste kohta. Tuleb aga tõdeda, et intervjuueeritavad on organisatsiooni tegevustest üsna teadmatud. Üks vastaja oli noorkotkaste aktiivne liige, seega teadis ta väga hästi, millega organisatsioon tegeleb ning mis võimalusi see pakub. Kaks vastajat Tallinnast ei olnud organisatsioonist isegi mitte kuulnud. Need, kes organisatsioonist pisut teadsid, oskasid öelda, et see on riigikaitsega tegelev organisatsioon, mis on suunatud nooremale elanikkonnale, ning et see valmistab noori ette sõjaväeliseks tegevuseks hilisemas elus. Teooria osas selgitasin lahti mõlema põhiorganisatsiooni ning ajateenistuse põhimõtte. Noorte puhul oli märgata, et tegelikult olid nad teadlikud sellest, mis seal toimub, kuid kuna nad on koolilapsed, siis olid nad oma vastustega pigem tagasihoidlikud.

Üldistatult võib öelda, et Tallinnast väljaspool elavad inimesed teavad noorkotkaste kohta pigem rohkem. Tallinnas ei teadnud noorkotkaste kohta kaks vastajat midagi ning kolmas vastaja teadis vaid pealiskaudselt. Väljaspool pealinna teadsid kõik noorkotkaste kohta midagi.

Põhilised infoallikad noorkotkaste kohta on olnud ühiskonnaõpetuse tunnid, sõbrad ja sugulased/peretuttavad. Mõnel vastajal olid pereliikmed juba Kaitseliidu liikmed, mistõttu jõudis info kaitseorganisatsioonide kohta nendeni igapäevaselt.

4.1.5 Liitumismõtted ja senised takistused

Üldiselt võib öelda, et pea igal noortel oli vestluse käigus tunne nagu nad oleksid vähemalt korra mõelnud noorkotkastega liitumise peale. Kahel juhul ei teatud noorkotkaste olemusest midagi. Kõige suurema mõjutajana liitumisel saab tuua sõprade ja perekonna teadmised organisatsioonist. Leisure Industries Research Centre (1996) uuringust tõin teoreetilises osas välja, et kõige enam liitutakse vabatahtliku organisatsiooniga enda vajaduste ja lähedaste vajaduse tõttu. Seda kinnitab ka minu uuring, kus organisatsioonist teadlikud ja liitunud inimesed on oma lähedaste või sõprade kaudusellega seotud. Liitumist suurendaks rohkem see, kui organisatsiooniga liituma kutsumisel tuleks organisatsiooni esindaja

personaalselt värvatavaga vestlema ning selgitaks silmast-silma suheldes organisatsiooni liitumisega tagamaid.

4.1.6 Motiveerivad asjaolud

Kõige enam toodi motiveerivate teguritena välja huvi metsa ja ellujäämisoskuste kohta. Märkatavalt on noorte jaoks mõne huvigrupi või organisatsiooniga liitumisel eesmärk omandada uusi teadmisi, mida on võimalik ka praktilises elus kasutada – esmaabi, metsas ellujäämisoskused, teadmised loodusest, enesekaitse. Sinna hulka kuuluvad ka erinevad väljasõidud, metsas ööbimine ning matkamine.

Teiseks on väga suurel hulgal märgata noorte seas huvi militaarvaldkonna vastu. Mitu vastajat tõid oma hobiks välja arvutimängude mängimise. Uurides täpselt mis mängu noored mängivad, sain vastuseks erinevad üksikisikuvaates tulistamismängud (*first-person shooter*), mis kinnitavad noorte huvi militaarvaldkonna vastu.

Kolmanda motiveeriva tegurina saab välja tuua uute sõprussuhete leidmise. Pea kõik vastajad tõid välja, et nende jaoks on motiveeriv see, kui organisatsiooniga liitumisel saab uusi sõpru. Tallinna Ülikooli RSI (2006) uuringus leidsime, et noorte jaoks on kodus veedetud ajaga tähtsuselt võrdne vaba aja veetmise viis sõpradega veedetud aeg. Ka minu uuring kinnitas seda, et noorte jaoks on sõbrad oluline osa nende elust. Eriti motiveeriks noori see, kui nende enda sõber oleks juba organisatsiooni liige ning kutsuks neidki liituma – sellisel juhul on sõprade leidmine veelgi enam lihtsustatud. Siinkohal on heaks näiteks teoreetilises osas välja toodud klassiga ajateenistusse mineku võimalus, mis just seda motiveerivat punkti ka toetab.

Tajfel (1978) teooriaga võrreldes saab välja tuua, et noorte motivatsioon organisatsiooniga ühinemisel ei põhine taaskord mõnda gruppi kuulumisel. Nende jaoks on olulised vaid enda huvid ning nad ei mõtle suuremalt kui oma soovid. Motivatsiooni puhul saab kasutada seda aspekti, et nad soovivad liituda oma sõprade kaudu ning neile meeldib oma sõpradega koos olla. Kui mõni sõber on organisatsiooniga liitunud ning see on põnev, siis on nad palju rohkem motiveeritud ka sellise grupiga liituma. Seda sõpradega koosveetmise soovi on võimalik samastada inimeste enda huvidega, tuues selle välja ka kui lisandväärtusena mõne grupi liikmeks olemisega.

4.1.7 Teadlikkus ajateenistusest ja seos noorkotkastega

Ajateenistuse kohustus on kaitseväeteenistuse seadusega määratud kõigile meessoost isikutele vanuses 17-27. Minu uuringust tuli välja, et pooled noored ei ole isegi teadlikud ajateenistuse olemasolust ning osa ei saa aru mõistest „ajateenistus“. Suur osa informatsioonist ajateenistuse kohta on vastajatenu jõudnud läbi pereliikmete või tuttavate. Ligi pooltel vastanutest on keegi lähedastest ajateenistuses osalenud ning oma kogemust jaganud juttude või piltide põhjal. Seose puhul ajateenistuse ja noorkotkaste vahel toodi välja mõlemaid kui riigikaitseks ettevalmistavaid organisatsioone.

Kaitsetahte kõrge tase on väikese riigi puhul oluline ning minu läbiviidud intervjuude käigus leidsin, et noored on vabatahtlikult nõus astuma ajateenistusse. Seega on Eesti riik teinud pigem head tööd sest noored on jätkuvalt motiveeritud riigikaitsega tegelema. Tundub, et ka erinevad maailma sündmused on andnud oma panuse motivatsiooni kõrgenemisse.

4.2 Uurimisküsimuste vastamine

Selles peatükis toon välja uurimisküsimused ning vastan neile uuringu tulemuste ja analüüsi abil.

Uurimisküsimus 1: Kui teadlikud on noormehed noorkotkastes osalemise võimalustest?

Uuringu tulemused näitavad, et noored ei ole kuigi teadlikud noorkotkastes osalemise võimalustest. Vaid üks vastaja oli aktiivne noorkotkaste liige, seega teadis tema noorkotkastes osalemise võimalustest palju. Üks vastaja oli seal ammu aega tagasi olnud ning enam ta noorkotkastes väga palju enam ei tea. Antud juhul leidsin, et ainuke viis, kuidas noored üldse saavad noorkotkastest midagi teada, on läbi lähedaste inimeste ning seda ka vaid juhul, kui need lähedased inimesed on ise seotud organisatsiooni harudega, seda siis kas Kaitseliit, Naiskodukaitse, Kodutütred või kaitsevägi. Tulemus näitas, et kui vastaja suhtlusringkonnas militaarvaldkonnaga tegelevad inimesi ei ole, siis ei teadnud nad kas noorkotkastest kuigi palju või üldse mitte.

Uuringu tulemusena selgus ka, et pealinnast väljaspool elavad noored teadsid organisatsioonist palju rohkem ning olid erinevate kaitseorganisatsioonidega rohkem seotud. Pealinna laste puhul on märgatav vähene huvi ja teadlikkus, kuigi ka nemad on sotsiaalmeedia ja uudiste aktiivsed jälgijad ning nende sõpruskond tundus intervjuude läbiviimisel laiem.

Uurimisküsimus 2: Mida näevad noormehed organisatsiooniga ühinemise puhul suurimaks takistuseks?

Intervjuude läbiviimisel ja analüüsimisel leidsin, et suurim takistus organisatsiooniga ühinemise puhul on teadmatus organisatsiooni toimimisest. Kuigi kõigil vastajatel tundus huvi olemas olevat, siis ei saa nad oma militaarvaldkonna või loodushuvisid kuidagi rakendada, sest neil endal pole piisavalt motivatsiooni, et otsida üles selleks õige väljund. Paaris intervjuul selgus ka, et nende arvamusel on tegu tööga, mis sööb ära vaba aja ning ei lase noorel olla vaba. Neil kahel on tekkinud teadmatus tõttu hirmud ühinemise ees ning seetõttu puudub igasugune tahe uurida rohkem organisatsiooni toimimise kohta. Neid hirme on aga võimalik leevendada infomatsiooni levitamisega.

Ühel juhul olid vastaja lähedased kaitseorganisatsioonide liikmed, kuid need inimesed noormeest ise ühinema ei kutsunud. Noor pidi ise oma huvi mängu panema ning internetist uurima, kas ka noortele on militaarteemadel vabatahtlikku organisatsiooni, millega ühineda.

Kahel juhul märkas, et nende piirkonnas ei pruugi Noored Kotkad rühmasid isegi olla, kuna neil puudus igasugune teadmine, kas nende linnas või lähistel eksisteerib selline võimalus. Sealt piirkonnast oli üks vastaja ka huviline, kuid kuna keegi ei olnud pakkunud, siis ei ole ta ka ise aktiivselt sellesse panustanud.

Uurimisküsimus 3: Milliste kommunikatsiooni sõnumitega on võimalik noormehi motiveerida vabatahtlikult noorkotkastega ühinema?

Uuringu tulemusel sain teada, et vastajate motivaatorid ja eraelulised huvid kattusid omavahel. Noorte põhiline motivatsioon on õppida midagi uut, mis praktilises elus ka vajalik on. Seda näiteks metsas ellujäämise või militaarvaldkonnaga seotult. Noortele

saadetavad sõnumid peavad olema lõbusamad ning sisaldama praktilise väärtusega mõtteid. Nad on väga kergesti mõjutatavad, kuna enamikel neist puudusid kindlad hobid või huviringid, millest osa võtavad. Ühe vastaja puhul selgus, et lisaks noorkotkastes on ajaliselt võimalik enda igapäeva mahutada ka tantsimiskursused.

Lisaks praktilistele õppevõimalustele on noortele oluline ka sõprusringkond. Liituma saamiseks peaksid võimalikult paljud noorkotkad ise oma sõpru värbama, sest see motiveerib noori kõige paremini. Kommunikatsiooni sõnumid siinkohal peaksid keskenduma uute sõprade leidmisele, sest sõbrad ning ajaveetmine sõprade seltsis on noortele tänapäeval äärmiselt oluline. Uued tutvused on samuti motivaator, selgus uuringust.

Noorte puhul tasub silmas pidada, et kõige paremini saab nendeni sotsiaalmeedia ning lähedaste inimeste kaudu. Digi- või paberlehel uudiseid noored enam aktiivselt ei jälgi ning kogu informatsiooni maailma kohta saavad nad kätte internetist sotsiaalmeedia vahendusel või oma suhtlusringkonnalt. Kõige sagedasemateks kanaliteks on TikTok, Snapchat ning Youtube, kus on võimalik oma sõnumeid saata. Lähedastega suhtlemisel kasutatakse aktiivselt Messengeri.

4.3 Uuringust tulenevad ettepanekud

Organisatsiooni puhul soovitan ülevaadata sellega liitumise kättesaadavuse ning üle-Eestilise katvuse. Mõnes piirkonnas ei oldud üldse teadlikud noorkotkaste olemasolust, siis võib olla nii, et huvilisi on, kuid noorkotkastele mõeldud rühmasid selles piirkonnas ei ole. See tähendab ka kaitsetahte võimalikku halvenemist tulevikus, mis juba varakult oleks võimalik likvideerida.

Teiseks soovitan nii Instagrami kui ka Facebooki puhul kasutada *reels* funktsiooni. See annab võimaluse toota meelelahutuslikumad sisu, mis noori kaasa haarab ning tekitab võimaluse postitada rohkem lõbusamaid ning neile atraktiivsemaid teemasid. Kõik vastajad tõid esmajoones välja TikToki kasutuse, *reels* on seega ideaalne lahendus, kuidas nooremat sihtgruppi haarata. Kuna riigiametnikel on keelatud TikToki kasutada, siis on see ka hea

alternatiiv samaväärset sisu toota – kiiresti, meelelahutuslikult ja põnevalt. Sellegipoolest rõhutan, et siiski suur osa potentsiaalsest publikust veedab oma aja TikToki platvormil ja võimaluse korral on parim lahendus toota sisu just sinna. Vastasel juhul on võimalik kellelgi teisel seda meediaruumi täita, mida Noored Kotkad ei täida.

Facebooki puhul tasub silmas pidada, et vaid üks vastaja välja, et kasutab seda. Seega on Facebooki portaalis vaid 15% potentsiaalsetest uutest liikmetest ning tasub arvestada, et need on vaid potentsiaalsed liitujad, mitte liituja kandidaadid.

Kolmandaks soovitan keskenduda organisatsioonil sotsiaalmeedia sisu tootmisel noormeestele huvipakkuvatel teemadel: matkamine, metsas käigud, militaarvaldkond, relvastus, enesekaitse ja elupäästev esmaabi. Intervjuude läbiviimisel tuli välja, et just need on teemad, millest noored kõige enam noorkotkastes huvi tunneksid ning sooviksid ka oma teadmisi nendes valdkondades laiendada. Väga oluliseks on noorte jaoks ka praegused kui ka uued sõbrad, seega tasub keskenduda ideele, et organisatsiooniga liitumisel on noormehel võimalik saada väga palju uusi sõpru, kellega koos laagrites käia ja muudel nimetatud teemadel koos tegeleda. Relvastuse osas toon välja ka tõsiasja, et nende näitamine on keeruline

Uuringust selgus ka, et üks kõige paremaid meetmeid noorte värbamiseks on personaalne kutse mõne Kaitseliidu liikme poolt, kes selgitab, mida seal tehakse ning millistel viisidel on noorel võimalik panustada. Seda on võimalik teha koolides mõne tunni arvelt, et noortele võimalust pakkuda. Kui võimalus on pakutud, siis uuringu põhjal võib väita, et huvilisi oleks palju ning seetõttu on võimalik ka liikmeid efektiivselt juurde värvata.

KOKKUVÕTE

Käesoleva bakalaureusetöö eesmärk oli leida erinevaid motiveerivaid tegureid, millega on võimalik noori kutsuda ühinema Noored Kotkad organisatsiooniga. Teema uurimiseks püstitasin kolm uurimisküsimust:

- Kui teadlikud on noormehed noorkotkastes osalemise võimalustest?
- Mida näevad noormehed organisatsiooniga ühinemise puhul suurimaks takistuseks?
- Milliste kommunikatsiooni sõnumitega on võimalik noormehi motiveerida vabatahtlikult noorkotkastega ühinema?

Töö uurimuse viisin läbi kvalitatiivse uurimismeetodiga. Andmete kogumisel kasutasin poolstruktureeritud süvaintervjusid seitsme noormehega neljast eri Eesti piirkonnast vanuses 12-13. Valimisse kuuluvate inimeste leidmise jaoks kasutasin mugavusvalimit.

Uuringu tulemustest selgus, et noormehed ei ole teadlikud noorkotkastega liitumise võimalustest. Ühtlasi ei ole nad teadlikud noorkotkaste tegevusest kui nende perekonnas ei ole kaitsejõududega seotud isikuid. Vastajate puhul tasub välja tuua, et suurimaks takistuseks seni liitumisel on olnud teadmatus osalemise võimaluste kohta ning organisatsiooni tegevuste kohta.

Oluliseks leiuks osutus noorte sotsiaalmeediakanalite valik, milles kõik vastajad tõid välja, et kasutavad kõige enam TikToki ja Snapchati. Kõige vähem kasutatakse Facebooki. Siinkohal on oluline teada, millistes kanalites noored tegutsevad ning millist sisu neile toota tuleb. Kõigi vastajate jaoks oli oluline meelelahutus, seetõttu on TikTok nende esimene valik. Huvipakkuvate teemade hulka kuuluvad enamjaolt militaarvaldkonna ja ellujäämise teemad. Lisaks sellele on noortele organisatsiooniga liitumisel oluline leida praktilisi väärtuseid, mille kaudu nad enda isiklikku arengusse panustada saaksid.

Noorte suurimaks motivaatoriks organisatsioonidega liitumisel on sõprussuhete arendamine ning uute suhete leidmine. Kõige paelavamaks peeti seda, kui juba organisatsiooni liige olev sõber neid värbaks, sel juhul astuksid nad suure tõenäosusega organisatsiooni.

Samamoodi on nende jaoks motiveeriv teadmine, et sealt saab uusi sõpru ja tuttavaid, kellega koos vaba aega veeta.

Tööst võib järeldada, et noorte teadlikkus noorkotkastest on nõrk seetõttu, et organisatsioon ei ole õigete kanalite ning viisidega noori üles leidnud. Seda saaks parandada valides õiged sotsiaalmeediakanalid ja edastatavad sõnumid. Erinevad motiveerivad teemad on olemas ning huvilisi samamoodi, kuid teadlikkus, kuhu oma huvisid suunata noortel puudub.

Tööl on praktiline väärtus arendamiseks Noored Kotkad ja Kaitseliidu organisatsioonide kommunikatsiooni võimalusi. Lisaks sellele on võimalik ka kaitseväel kasutada teadmisi, kuidas edaspidi suunata rohkem kommunikatsiooni noorte vabatahtlikuks liitumiseks ajateenistusega. Minu koostatud töö annab aluse koostada kvantitatiivne uurimine noorte seas selgitamaks välja nende huvid ja sotsiaalmeedia kasutus, et veelgi enam täiustada teadmisi selle kohta, kuidas noori vabatahtlike organisatsioonidega liituma saada. Töö keskendus Noored Kotkad organisatsioonile, kuid põhiosa on võimalik kasutada ka teiste vabatahtlike organisatsioonide tööle.

KASUTATUD ALLIKAD

Bailes, A. J.K., Herolf, G., Sundelius B. (toim.). (2016). *The Nordic countries and the European security and defence policy*. Oxford University Press.

Csobanka, Z., E. (2016). *The Z-generation*. Acta Technologica Dubnicae, vol 6-2, 2016.
DOI: 10.1515/atd-2016-0012

Eesti Uuringukeskus OÜ. (2022). *Avalik arvamus riigikaitsest 2022*.
https://kaitseministeerium.ee/sites/default/files/elfinder/article_files/avalik_arvamus_ja_riigikaitse_mai_2022.pdf

Eesti Vabariigi Kaitseväeteenistuse seadus. (2012). Riigiteataja.
<https://www.riigiteataja.ee/akt/101032017003>

Eesti Vabariigi Põhiseadus. (1992). Riigiteataja.
<https://www.riigiteataja.ee/akt/115052015002>

Einmaa, M. I. (2022, 25. märts). Naiskodukaitsjate ja kaitseväelaste arv on sõja algusest kiiresti kasvanud. *ERR*. <https://www.err.ee/1608544477/naiskodukaitsjate-ja-kaitseväelaste-arv-on-soja-algusest-kiiresti-kasvanud>

Gee, E., Takeuchi, L., M., Wartella E. (toim.). (2018). *Children and Families in the Digital Age. Learning Together in a Media Saturated Culture*. Routledge.

Hall, D., T., Schneider, B. & Nugren, H., T. (1970). *Personal factors in organizational identification*. Administrative Science Quarterly, vol. 15, lk 176-190.

Hoch, M. (2019). *Connecting with an Emerging Generation Z*. Voiceprints, vol. 16, no. 5, lk. 78-79.

Kaitseliit. (2022, 4. detsember). *Kaitseliit*. <https://www.kaitseliit.ee/et/kl>

Kaitseressursside amet. (2022). *Kaitseressursside ameti 2021. aasta aruanne*. https://kra.ee/wp-content/uploads/sites/4/KRA_2021_aastaruanne-.pdf

Kalmus, V., Masso, A., & Linno, M. (2015). *Kvalitatiivne sisuanalüüs*. Veebiteavik.

Kodutütred. (2022, 24. detsember). *Isamaalise hariduse programm*. <https://kodututred.ee/tegevus/ihp/>

Leisure Industries Research Centre (1996). *Valuing volunteers in UK sport*. Sheffield.

Loveland, E. (2017). *Instant generation*. *Journal of College Admission*, vol. 235, lk 34-38.

Lynn, F. & Davis Smith, J. (1992). *The 1991 National Survey of Voluntary Activity in the UK*. London: The Volunteer Centre.

Maslow, A., H. (1970). *Motivation and Personality*. Harper & Row Publishers, inc.

Miles, B., M., Huberman, M., A., & Saldaña, J. (2019). *Qualitative Data Analysis: A Methods Sourcebook*. 4th ed. Sage Publications.

Tsahkna, M. (2017). *Isamaaline haridus ja huvitegevus tuleb viia iga nooreni*. *Õpetajate Leht*. <https://opleht.ee/2017/04/isamaaline-haridus-ja-huvitegevus-tuleb-viia-iga-nooreni/>

McClelland, D. C. (1985). *How motives, skills, and values determine what people do*. *American Psychologist*, 40(7), 812–825. <https://doi.org/10.1037/0003-066X.40.7.812>

Moscip, A., N. (2019). *Generation Z's positive and negative attributes and the impact on empathy after a community-based learning experience*. University of North Florida.

Noored kotkad. (2022, 24. detsember). *Liitu meiega*. <https://nooredkotkad.ee/liitu-meiega/>

Noored Kotkad. (2021). *Kaitseliidu noorte organisatsioonide arengukava perioodiks 2021-2025*. <https://nooredkotkad.ee/dokumendid/arengukava/>

Olev, A. & Alumäe, T. (2022). Estonian Speech Recognition and Transcription Editing Service. Baltic HLT.

Pihl, K. (2023). „Pealtnägija“ uuris, kuidas klassiga ajateenistuses käinud noormeestel läheb. ERR. <https://menu.err.ee/1608886229/pealtnagija-uuris-kuidas-klassiga-ajateenistuses-kainud-noormeestel-laheb>

Rodriguez, J. (2023). *Social identity theory*. Salem Press Encyclopedia of Health.

Saldaña, J. (2009). *The Coding Manual for Qualitative Researchers*. Sage Publications.

Seemiller, C. and Grace, M. (2019). *Generation Z learns: A guide for engaging generation Z students in meaningful learning*. Chicago: Independent Publishers Group.

Statistikaamet. (2022, 1. jaanuar). *Rahvastik soo ja vanuserühma järgi*. https://andmed.stat.ee/et/stat/rahvastik__rahvastikunaitajad-ja-koosseis__rahvaarv-ja-rahvastiku-koosseis/RV021/table/tableViewLayout1

Tajfel, H. (1981). *Human Groups and Social Categories*. Cambridge: Cambridge UP.

Tajfel, H. (toim). (1978). *Differentiation between Social Groups: Studies in the Social Psychology of Intergroup Relations*. London: Academic.

Tambaum, T. (2016). *55+ rahvastiku internetikasutus ja sotsiaalne aktiivsus*. SHARE Eesti uuringu esimene ülevaade ja soovitusel eakate poliitika kujundamiseks, Tallinna Ülikool.

Tari, A. (2011). *Z generation*. Budapest: Tericum Könyvkiadó.

Truusa, T. T. (2022). *The entangled gap: the male Estonian citizen and the interconnections between civilian and military spheres in society*. [Dokoritöö, Tartu Ülikool]. DSpace. <https://dspace.ut.ee/handle/10062/76076>

Turu-uuringute AS. (2016). *Arvamused kaitseväest enne ja pärast ajateenistust*. <https://kra.ee/wp-content/uploads/sites/4/Aruanne-2016.pdf>

Wither, J. K. (2020). *Back to the future? Nordic total defence concepts*. *Defence Studies*, 20(1), 61–81. <https://doi.org/10.1080/14702436.2020.1718498>

LISA A. Intervjuu küsitlusplaan

Intervjuu küsitlusplaan

“See ei ole kontrolltöö, seega õigeid ega valesid vastuseid ei ole. Vasta täpselt nii palju kui sina tead ja kuidas sa ise arvad mingil teemal. Täiesti pingevaba ruum, kus kõik vastused on õiged.”

1. Soojendus vestluse alustamiseks. Vastaja taustinfo.

1. Alustame kõige pealt sinust. Räägi pisut iseendast. Millega sa vabal ajal tegeled? Mis sulle kõige enam huvi pakub?
2. Kelleks sa saada tahad kui sa kooli lõpetad?
3. Mis või kes on sinu põhiline informatsiooni allikas info saamisel? Milliseid meedia vahendeid sa ise kasutad?
4. Mis on hetkel sinu jaoks maailmas oluline teema?
5. Milliste teemad puhul oled näinud vabatahtlikke tegelemas mõne maailmas või Eestis olulise teemaga?
7. Kas sa oled ka ise oma panuse andnud?
 - a) Kui jah, siis mil määral? Mida teinud oled?
 - b) Kui ei, siis mis sinu jaoks suurim takistus on olnud?

2. Noored Kotkad

1. Kas sa oled kuulnud kunagi Kaitseliidust? Millega nad tegelevad?
2. Tead sa kedagi, kes on olnud või on täna Kaitseliidu liige?

3. Kas sa oled midagi kuulnud Noored Kotkad organisatsioonist? Millega nad tegelevad?
4. Kust oled sa Noortest Kotkastest varem kuulnud?
5. Kas sa tead hetkel kedagi, kes on olnud või on täna Noorte Kotkaste liige?
5. Oled sa kunagi mõelnud ka ise liituda? Mis oleks see, mis sinu arust selle huvitavaks muudaks?
6. Kuidas sa arvad, mil moel saaks sind kõige paremini kutsuda Noorte Kotkastega liituma? Mis sulle sinu arvamusel kõige paremini mõjuks?
8. Kui palju motiveeriks sind liituma see kui mõni su sõber juba oleks seal sind ees ootamas? Või kui mõni sõber oleks ka huvitatud liituma?

3. Ajateenistus ja noored kotkad

1. Kui palju tead sa ajateenistusest? Kas oleksid ise valmis minema vabatahtlikult või pigem on see sulle vastumeelne? Miks?
2. Tead sa hetkel kedagi, kes on juba ajateenistuse läbinud? Mida nemad on sulle selle kohta rääkinud?
3. Kas sinu arvamusel on Noored Kotkad ja ajateenistus kuidagi seotud? Mil moel?

Intervjuu lõpp

LISA B. Kodeerimistabel

Nr	Kategooriad	Selgitus
1. Taustinfo		
1.1	Hobid ja vaba aja veetmise harjumused	Millega intervjueeritav vabal ajal tegeleb ning mis tema huvid ja hobid on.
1.2	Infoallikad	Intervjueeritava põhilised infoallikad ja sotsiaalmeediakanalid, mida kasutab.
1.3	Oluline ühiskondlik teema ja vabatahtlike töö	Mõni oluline ühiskonna sündmus või teema, mis tema jaoks hetkel oluline tundub. Intervjueeritava teadmine vabatahtlikust tööst ning isiklik kokkupuude sellest.
2. Noored kotkad ja motivatsioon ühinemiseks		
2.1	Teadlikus Noored Kotkad organisatsioonist	Kas intervjueeritav teab midagi noorkotkastest? Kui palju ta teab noorkotkaste tegevusest ja organisatsioonist endast?
2.2	Liitumismõtted ja senised takistused	Kas intervjueeritav on kunagi mõelnud liituda? Kust on ta saanud infot liitumise kohta? Mis on seni olnud takistuseks noorkotkastega liitumisel?
2.3	Motiveerivad asjaolud	Intervjueeritavat motiveerivad tegurid, miks liituda noorkotkastega.
3. Ajateenistus ja Noored kotkad		
3.1	Teadlikus ajateenistusest ja seos noorkotkastega	Intervjueeritava teadlikus ajateenistuse kohta. Teadlikus ajateenistuse ja Noored Kotkad seose kohta.

LISA C. Nõusoleku ankeet

Intervjuul osalemise nõusoleku kinnitus

Nõustun, et osalemine intervjuus, mille eesmärk on uurida motiveerivaid tegureid läbi kommunikatsiooni vabatahtlikus organisatsioonis Noored Kotkad näitel, on vabatahtlik.

Intervjueeritavana kinnitan, et:

- Minu osalemine sellel intervjuul on vabatahtlik ning võin selle igal hetkel katkestada ja osalemisest keelduda;
- Mõistan, et intervjuust tehakse helisalvestus ning hiljem ka üleskirjutus analüüsiks;
- Mõistan, et minu anonüümsus on intervjuus osalemisel tagatud;
- Mõistan, et kogutud infot ja intervjuu osasid võidakse avaldada lõputöös, mis on avalikult kättesaadav Tallinna Ülikooli lõputööde arhiivis ETERA;
- Anonüümset intervjuu üleskirjutust võidakse vajadusel jagada lõputöö juhendajaga. Helisalvestist kuulab ainult uurija, seda hoitakse krüpteeritud kujul ning kustutatakse juunis 2023;
- Mõistan, et uuringus osalejana võin lasta intervjuu või osa sellest eemaldada. Mõistan, et see õigus kehtib ka pärast intervjuu toimumist;
- Olen lugenud ja mõistnud mulle antud selgitusi. Tekkinud küsimused on saanud mind rahuldava vastuse ja ma nõustun, et osalen selles uuringus vabatahtlikult;
- Mulle on antud eksemplaar nõusoleku kinnitusest.

Lapsevanemana kinnitan, et:

- Olen selgitanud oma pojale intervjuus osalemise põhimõtted ning õigused;
- Mõistan, et intervjuust minu pojaga tehakse helisalvestus ning hiljem ka üleskirjutus analüüsiks;
- Mõistan, et minu poja anonüümsus on intervjuus osalejana tagatud;
- Mõistan, et minu pojalt kogutud infot ja intervjuu osasid võidakse avaldada lõputöös, mis on avalikult kättesaadav Tallinna Ülikooli lõputööde arhiivis ETERA;

- Mõistan, et anonüümset intervjuu üleskirjutust võidakse vajadusel jagada lõputöö juhendajaga. Helisalvestist kuulab ainult uurija, seda hoitakse krüpteeritud kujul ning kustutatakse juunis 2023;
- Olen lugenud ja mõistnud mulle antud selgitusi. Tekkinud küsimused on saanud mind rahuldava vastuse ja ma nõustun, et minu poeg osaleb intervjuus vabatahtlikult;
- Mulle on antud eksemplaar nõusoleku kinnitusest.

Kuupäev: _____

Intervjueeritava nimi: _____

/allkirjastatud digitaalselt/

Lapsevanema nimi: _____

/allkirjastatud digitaalselt/

LISA D. Pöördumine vanema poole

Tere!

Minu nimi on Hendrik Tali. Olen lõpetamas Tallinna Ülikooli BFM-i reklaami ja suhtekorralduse eriala ning hetkel on mul käsil lõputöö kirjutamine, mis kannab pealkirja: "Noormeeste ootused vabatahtliku organisatsiooni kommunikatsioonile Noored Kotkad näitel." Selle jaoks on mul vaja leida üle Eesti vähemalt 7-8 noormeest vanuses 12-13, kellega saaksin teostada näost-näku intervjuud.

Noormehed peaksid vastama küsimustele, mis puudutavad Noorte kotkaste hetkest mainet, kommunikatsiooni aspekte ja teadmisi üldisest organisatsiooni toimimisest. Seda kõike muidugi mitte nii ametlikult ja rohkem lapsesõbralikumalt.

Teema osas täpsemalt. Ukraina sõja alguses liitusid tuhanded inimesed Kaitseliiduga ning meedia ülevaade sellest oli päris suur. Küll aga ei olnud meedia ülevaade suur noorkotkastest ning minu jaoks jäid noorte organisatsioonid pigem tahaplaanile. Lähemast uuringust selgus, et noorte organisatsiooniga on liitunud vaid umbes 3000+ inimest kõikidest 7-18. aastastest noortest. Seega tekkis küsimus, miks ei taha noored organisatsiooniga liituda. Kuna noored on meie tulevik ning kaitsetahe noorte seas on oluline, siis soovin lõputöös välja tuua noorte arvamuse ja mõtted sellesse, millist kommunikatsiooni ootavad nemad, et osaleda isamaalise vabatahtliku organisatsiooni Noored Kotkad koosseisus.

Uuringust on lõpuks abi Kaitseliidu ja kaitseministeeriumi kommunikatsiooni tööle. Ning kaudselt ka kaitseväge tööle, kes korraldab koostöös KRAga ajateenistusse värbamist. Üldiselt - sellest on abi kogu riigi julgeolekule.

Enne kui oma intervjuud läbi viin, on mul tarvis ka lapsevanema allkirjastatud nõusolek. Selle edastaksin esimesel võimalusel kui nii poeg ja vanem on intervjuus osalemisel nõus.

Suured tänud juba ette!

Lugupidamisega

Hendrik Tali